

MESERIAȘUL

DER GEWERBETREIBENDE

MUNKAADÓK LAPJA

„Tiszteld a tisztos ipart!”

Cum se va face impunerea meseriașilor

Intinderea patentei fixe.

D. Mircea Cancicov, ministru finanțelor, a depus ieri la Camera proiectul de lege pentru modificarea dispozițiilor art. 30, 39, 43, 74 și 106 din legea contribuțiilor dicerte.

În expunerea de motive se arată că toate încercările de simplificare cari s'au adus dela 1921 până astăzi, s'au dovedit că în ce privește pe micii comercianți și industriași, impunerea lor anuală pe bază de declarații, întocmite fără elemente doveditoare, a unor venituri cari, obținute, nu au făcut decât să producă fricțiuni între contribuabili și organele fiscalului.

S'a constatat însă că limitarea clasificărilor numai la venituri, care nu depășesc cifra de 150.000 lei nu satisface în total intențiunea legiuitorului și că o contabilizare regulată a operațiunilor comercianților și industriașilor în sensul dispozițiilor legii contribuțiilor directe, nu poate fi suportată nici real controlată la acei ale căror venituri depășesc cifra de lei 150.000.

INTINDEREA PATENTEI FIXE

La art. 30 alin. 5 se extinde clasificarea pe o perioadă de 3 ani, dela 10 clase la 13 clase, adăugându-se clasa 11-a dela 150.001 până la 200.000, cu un impozit, partea Statului 20.000 lei; clasa 12 dela 200.000 la 250.000 partea statului 25.000 lei; clasa 13 dela 250.001 la 300.000, partea statului 32.000.

Se elimină paragraful 1, 2, 3, din actualul text.

Se modifică apoi clasificarea contribuabililor în sensul că clasificarea comercianților și industriașilor se va face de instanța de impunere în loc de comisiunile județene, în condițiile și cu procedura prevăzută la art. 74 din lege.

CALCULAREA IMPOZITULUI MINIMAL

Pentru întreprinderile particulare comerciale și industriale prevăzute în cele două aliniate precedente, impozitul minimal partea statului, care înainte nu putea fi superior sumei de 75.000 lei și nici inferior de 18.000 lei, se modifică în sensul că nu poate fi superior sumei de 100.000 lei și nici inferior sumei de 40.000 lei.

Pentru societățile pe acțiuni al căror capital constatat prin bilanț împreună cu rezerve de orice fel nu întrec 3.000.000 lei impozitul minimal va fi cel fixat prin tabloul la art. 30 pentru clasificării dela casa 12, adică 26.000 lei.

Pentru societățile anonime al căror capital constatat prin bilanț împreună cu rezerve de orice fel nu trece de 5.000.000 lei, impozitul minimal va fi cel corespunzător clasei 13, adică 32.000 lei.

Pentru societățile anonime al căror capital constatat prin bilanț împreună cu rezerve de orice fel trece de 5.000.000 lei, impozitul minimal se stabilește asupra unui venit rezumat care rezultă din aplicarea unui coeficient de 1 la sută asupra celui capital.

Acest impozit minimal astfel calculat nu poate fi inferior impozitului minimal de 40.000.000 lei.

CLASIFICAREA CONTRIBUABILILOR

La art. 74 se modifică ultimul alineat în sensul că clasificarea contribuabililor se va impune pe baza tabeli dela art. 30 nu se va mai face de către a comisiune județeană ci de un delegat al fiscalului în prima instanță sau de un delegat special al minis-

A șoșetkezetel eszme diadala jegyében:

Lelkes hangulatban tartotta meg közgyűlését az Arad-i Iparosok Hitelszövetkezete

Reinhart Gyula: „Szövetkezeti embereket akarunk nevelni, akik tudnak és akarnak egymáson segíteni.” — „Részjegyek jegyzésével, új tagok toborzásával és betétek elhelyezésével erősítjük a szövetkezetet.”

„Az iparosság elsősorban önmagára van utalva és támogatnia kell saját intézményeit”

Arad és egyben Ardeal iparosságának egyik büszkesége élő példaképe és erőssége az Iparosok Hitelszövetkezete vasárnap délelőtt tartotta hatalmas érdeklődés mellett harminchetedik évi rendes közgyűlését. Reinhart Gyula elnök nyitotta meg a közgyűlést, aki dr. Gabos Jenőt kérte fel a jegyzőkönyv vezetésére, Baritz Mátét és Bloch Lajost pedig annak hitelesítésére. Miután az elnök megállapította a határozatképességet, Szántó Mihály pénztáros felolvasta az évi jelentést, amely ezután is a szövetkezeti eszme térhódításáról, a mozgalom és az intézmény fejlődéséről tanuskodik.

Az igazgatóság jelentése szerint a szövetkezet betétállománya 19.605.000 lei, a váltótárca 15 millió 657.000 lejellel, a folyószámla tartozás 11.022.000 lejellel szerepel a kimutatásban. A mérleg végösszege 34.143.000 lei, az évi összforgalom 50.736.000 lei, a tiszta nyereség pedig 355.251 lei. A szövetkezet 1652 tagjának 5 százalékos osztalékot fizetnek ebben az esztendőben. Egyhangu határozattal vette tudomásul a közgyűlés a jelentést és megadta a felmentvényt az igazgatóságnak és a felügyelő bizottságnak. Ezután választásra került a sor, amennyiben Reinhart Gyula, dr. Gabos Jenő, Hillyer Mihály és Vandracsak Ignác igazgatósági tagsága lejárt. A közgyűlés Fibinger Izidor indítványára

egyhangu határozattal mind a négy igazgatósági tagot további három esztendőre megválasztotta.

Reinhart Gyula indítványára a következőket választották meg a választmányból lejárt negyven mandátum betöltésére:

Baranyi Ferenc, Bartlenszky Ödön, Bittenbinder Konrád, Borsos Szabó Zsigmond, Csatlós István, Czernóczy Imre, Curticean Stefan, Déi Károly, Dietrich Albert, Dózsa Bertalan, Dukász Lajos, Eipert Fidél, Engelhardt Ferenc, Fock Gábor, Gartner Márk, Gáspár Árpád, Gyurik Gyula, Göllner Antal, Hannauer Mihály, Hendl János, Hirsch Antal, Hirsch Jenő, Hoszpodár Miklós, Jahoda Béla, Jantó Béla, Juhász Imre, Koncsak Lajos, Kornett Péter, Matekovits László, Molnár Miksa, Muzsaj József, Pálinskás Kálmán, Pintér Viktor, Ritók Imre, Schmidt Miklós, Szabó József, Szablóczky Kál-

mán, Székely Béla, Szilágyi I. Dezső, Szobotha Nándor.

Kun József emelkedett ezután szólásra és hangsúlyozta, hogy főképpen a jelentés egy mondata ragadta meg figyelmét. Ez a mondat így hangzik:

A szövetkezeti eszméhez való törhetetlen hűség és az ebben való megrendíthetetlen bizalom és hit irányította ténykedésünket.

Köszönetét fejezi ki a vezetőségnek a kifejtett munkásságért és megállapítja, hogy valóban úgy van ahogy azt a jelentésben feltüntették. Azonban többre, még nagyobb teljesítményre kell törekednünk.

— A szövetkezet igazgatósága — mondotta — valóban megérdemli a bizalmat és én azt javaslom, hogy lelkes és eredményes munkájáért szavazzunk jegyzőkönyvi köszönetet az igazgatóságnak. Nem szabad azonban az elért eredményekkel megelégednünk. Transilvania iparosságának szeme ránk tekint és nekünk meg kell mutatnunk, hogy méltók vagyunk az „arad-i iparos” elnevezésre. Módot kell találnunk szövetkezetünk újabb erősítésére. Az igazgatóság javaslatának megfelelően a szövetkezet tagjainak öt százalékos osztalékot fizet. Mi ezt a pénzt, amelyet ilyenformán kapunk, ne vigyük haza, hanem vásároljuk érte újabb részvényeket, sőt a magunkból is áldozunk újabb részvények vásárlására. Ezzel erősítjük a szövetkezetet, növeljük tőkéjét, egyben pedig erősítjük magunkat is. Ezek a részvények nem veszítik el értéküket, mindenképpen meg van az árfolyamuk és mindegyik egy-egy téglat jelent szövetkezetünk megalapozásában és tovább való építésében. Én tehát arra szólitom fel iparostársaimat, hogy minél több szövetkezeti részjegyet jegyezzen!

Friedmann S. József az áruhitelosztály nevében szólt fel és a meleg elismerés hangján ismertette az itt mutatkozó szép fejlődést. Köszönetét fejezi ki Reinhart Gyulának és az áruhitelosztály kitűnő vezetőjének, Bakács Miksának, akik elismerést érdemlő munkával irányítják ennek a fontos osztálynak működését.

Dr. Gabos Jenő szövetkezeti ügyész világos okfejtéssel mutatott rá arra, hogy a hitelszövetkezet az iparosság gazdasági erőssége és mivel az iparos-

terului de finanțe cu asistența unui delegat numit de Camera de Comerț și Industrie respectivă.

La fixarea impunerilor la clasele corespunzătoare, se va avea în vedere constatarea preliminară ce va trebui făcută de organele de constatare, pentru ca acestea să corespundă situației de fapt și dispozițiilor legii.

Instanțele anuale nu pot schimba această clasificare de cât numai în cazul când se constată

fraude din partea contribuabilului cu ocazia stabilirii clasificării.

Art. 10: primul alineat se modifică în sensul că toți acei cari conform articolelor 25 și 26, 47 și 53 sunt obligați a reține și vărsa la stat impozitul specificat în menționatele articole și cari nu vor îndeplini aceste obligații în termen legat, vor fi pasibili de o amendă egală cu întreitul impozitului nereținut sau reținut și nevărsat.

tárandalom csak saját erejére támaszkodhatik, minden igyekezetével a szövetségi mozgalom támogatására kell törekednie.

— Tíz esztendővel ezelőtt szavasták meg az ipari hitel ügyével foglalkozó törvényt — mondotta Gabos dr. — és akkor azt reméltük, hogy ez az intézmény a kisiparosság hiteligenyit is ellátja majd. Nem így történt. Jelenleg tudvalevőleg törvényjavaslat készül a kisipari hitelintézet felállításáról és természetesen ezuttal is azt reméltük, hogy a törvénnyel valóban rendezik a kisipar hiteligenyit. Azonban, ha elolvassuk ezt a tervezetet, megállapíthatjuk, hogy olyan feltételeket tartalmaz, amelyek a kisiparosság nagy hányada számára lehetetlenné teszik majd a hitel élvezését.

Eppen ezért nyilvánvaló, hogy az iparosság előszörban önmagára van utalva és támogatnia kell saját intézményeit.

Az arad-i hitelszövetkezet fejlesztése és fellendítése érdekében mindent el kell követnünk. Számos iparos még nem tagja ennek az intézménynek és ezért javasolom, hogy az igazgatóság, valamint a 120 tagú választmány vállalja magára az erőteljes szervező munkát.

— Meg kell értetnünk az iparossal, hogy a szövetkezet éppen akkor áll mellette, amikor legnagyobb a szüksége a segítségre. Meg kell értetnünk vele, hogy, ha tagként lép a hitelszövetkezetbe, egyben biztosítéka van arra, hogy kölcsönöket kaphat, amikor megsszorul vagy pedig, amikor termelő eszközöket akar a maga számára vásárolni. Az új tagoknak ugynevezett kishiteleket kell folyósítanunk, hogy meggyőződést szerezzenek arról, hogy a szövetkezet valóban támogatja őket. Minél több iparost tömörítsünk a szövetkezet kereteibe, mert ezzel nemcsak a szövetkezetet, de Arad egész iparosságát erősítjük. Erre a munkára szólítom most fel Önöket.

Reinhart Gyula szólalt fel ezután és többek között a következőket mondotta:

— Mindenekelőtt köszönetemet fejezem ki azért a bizalomért, hogy immár tizenkettődszer meg hosszabbították újabb három esztendőre megbízatásomat a hitelszövetkezet igazgatóságában. Azok mellett, amit Kun József ur és Gabos ügyész ur megemlített, én még egy fontos körülményre szeretném felhívni a közgyűlés figyelmét. A betétek kérdése ez. Igyekezzünk gyarapítani a szövetkezet betétállományát. Akinek valami megtakarított pénze van, helyezze azt el a szövetkezetnél, egyrészt, mert azt itt megfelelően gyűmölösztetheti, másrészt pedig, mert fokozza annak lehetőségét, hogy a szövetkezet iparostársainak kölcsönöket folyósíthasson. Igyekezzünk népszerűvé tenni a heti betétek rendszerét, amely különösen ifjak, inasok, segédek számára előnyös. A mi szemünkben a szövetkezet sohasem volt rideg pénzintézet, hanem egy ezeme, a szövetkezeti eszme megtestesülése. Mi pedig ezt az eszmét nemcsak az intézményben akarjuk szolgálni, hanem szövetkezeti embereket akarunk nevelni, olyan embereket, akik tudnak és akarnak egymáson segíteni.

Ezután az elnök bejelentette, hogy Szablonczy János, a szövetkezeti mozgalom elhunyt harcosának özvegye sírmlékét óhajtott emelni férje örök nyugalma helye felett, aki úgy érzi, hogy csatlakoznia kell ehhez a kegyeletes aktushoz, vállalon részeselet a költségekben és ezért az elnök ívet helyezett az asztalra, hogy erre jegyezzék fel nevéket a csatlakozók.

A nagy lelkesedéssel fogadott beszéd után, Reinhart elnök berekesztette az ülést.

A GYERMEKSZOBABÓL.

A kis Zsuzsi már félórása fekszik ágyában, de sehogyse jön álom a szemére. Jobbra fordul, balra fordul, lehunyja a szemét, kinyitja a szemét, minden hiába. Végre keservesen felzokog:

— Anyukám, mit csináljak, elfelejtettem, hogyan kell elaludni.

AMI ELVESZ A RÉVEN, MEGTERÜL A VAMON...

Két utas egy kupa-ba kerül és azonnal megindul közöttük az intim beszélgetés. Az egyik elmondja többek között, hogy kilenc gyereke van.

Szent ég, kilenc gyerek? Hissen és rém sok pénzbe kerülhet magának.

— Kerül, kerül, de ezzel eszemben megspóroljuk a családét.

— Hogy-hogy?

— Egy sem akar annyi kilenc gyerekhez.

„Megcsináljuk a paneltermelést szövetségi alapon és országos viszonylatban újra versenyképes lesz az arad-i butoripar“

Két butortermelő nyilatkozik. — „Harminc éve nem hangzott el ebben a városban ily nagy-szerű kollegiális megnyilatkozás“

Multheti beszámolóink az arad-i butoripar válságos helyzetéről rendkívüli érdeklődést váltott ki az asztalos iparosok között. Lapunk munkatársának azóta alkalma volt több asztalosmesterral beszélgetést folytatni a panel Arad-on való centralizált termeléséről.

Egy nagymultu arad-i asztalosmester, kinek géperőre berendezett szép műhelye van, a következőket mondotta:

— Harminc éve vagyok már önálló iparos a mesterségemben, de eddig még egyetlen ilyen nagy-szerű kollegiális megnyilatkozás sem hangzott el ebben a városban. Arad asztalosainak tömörülniök kell, ha országunk újból fellendülésnek indult gazdasági életében, a krízis előtt elfoglalt helyet vissza akarják nyerni, mert

ha nem tudok olcsóbban termelni, a fejlődő regat-i butoripar, a magas fuvartarifától védve, kizsorig bennünket.

Olcsó és jó butort csakis olcsó és prima panelből tudunk előállítani. Az olcsó panelt csakis egy termelő szövetkezetben belül tudjuk megvalósítani. Testől lelkesedtem hiva lettem ennek az eszmének és annak idején majd, a szövetkezet megalapításakor, anyagi helyzetemhez mérten részjegyeket fogok jegyezni. Könnyű volt nekünk 1928-ban, — folytatta a kitűnő asztalosmester, — akkor egy nehéz faragott székért 70—80.000 leit fizettek a bucsurestiek. A 8.000 leies szállítási és csomagolási költség ilyen magas összegnél nem volt lényeges. A mai 20—25.000 leies árak mellett — felemlít vasúti tarifával — a négyezer leies ilyen költség már megsemmisítheti az üzletet, különösen, ha hozzászámítjuk a vevő személyes utazási költségeit is. Ez az oka annak, hogy mindkevesebb idegen jön Arad-ra butort vásárolni.

Az itt következő értékes szakvéleményt egy butorgyáros, ki szakmájában kollegái által elismert szaktekintély, mondotta munkatársunknak:

Már régebben figyelemmel kísérem a német szaklapokat és azt látom, hogy Németországban a műasztaloság nem tömörül nagy gyárakban, mint Amerikában, hanem egy különös fejlődési fokot mutat fel. Ugyanis vannak nagy gyárak, melyek csak a butor alapanyagát állítják elő és az asztalos készen vásárolja a már leblindelt és szárított alkatrészeket. Vannak panelgyárak, melyek a blindelt egyenes alkatrészeket szállítják, vannak gyárak, melyek hajlított ajtókat gyártanak és tartanak rak-táron minden nagyságban és formában. Vannak profil-léccgyárak, asztalcarggyárak, külön szék és fotelgyárak, léteznek azonkívül lábggyárak ahol mindenféle és fajta lábakat lehet kapni kredenslábtól az asztal lábáig.

— Mi előnye származik az asztalosnak az ilyen természetű termelésből, kérdeztük.

Nagyon sok — felelte a butorgyáros.

— Ha a butor minden alkatrészét félkész és szárított állapotban vásárolja, nem kell várjon a blindenyvezés tökéletes kiszáradásáig, ami 4—6 hetet venne igénybe. Ez praktikusán azt jelenti, hogy ugyanannyi üzleti tőkével, munkással és rezsi-

vel, ugyanannyi idő alatt kétszerannyit termelhet, mintha a blindelést stb. munkálatokat saját maga végezné. Kétszeres termelésnél természetesen a haszon is kétszeres és üzleti rezsi-ből is kevesebb esik egy-egy szobára, tehát olcsóbb is lehet. Arad-on van körülbelül 150 asztalosmester. Ezek közül legalább 30—35 géperőre berendezett elsőrangú nagyműhely, van öt nagy gyára, a foglalkoztatott asztalosmunkások száma ezer-ezerkötőszázra tehető és mégis egy ilyen hatalmas butorváros el-tűri maga felett egy nála gazdaságilag sokkal kisebb jelentőségű panelgyár zsarnokoskodását. Leg-főbb ideje, hogy Arad asztalosiparossága saját kezébe vegye sorsának irányítását. Mindnyájan belátjuk a panel fontosságát, mert — mint az előbb ki-fejtettem — ha panelt használunk jobban kihasználhatjuk a tőkénket, de ez az előny elvész abban a pillanatban, amikor a panel négyzetméteréért 260 leit kell fizetnünk. Meg fogjuk csinálni a paneltermelést szövetkezeti alapon, ezáltal országos viszonylatban újra versenyképesek leszünk. Ha tekintetbe vesszük, hogy milyen hatalmas gazdasági jelentősége van az Astra gyár elköltöztetésének, mely sok-szor nem foglalkoztatott ezerkötőszáz munkásnál többet, ugyanolyan fontossága van Arad városára az asztalosipar virágzásának vagy pangásának. Körvetett módon egész Arad érdekelve van az asztalosiparban, mert nem mindegy a kereskedőre és a többi iparágra, hogy ezerkötőszáz embernek keresete van és ezáltal családjával együtt fogyasztó is, vagy pedig csak kisebb számú asztalosmunkást foglalkoztatnak, míg a többi kereset nélkül lézeng. Ha felvilágosítjuk erről a város többi gazdasági tényezőit, azt gondolom, hogy sokan akadnak, akik vállalkoznak arra, hogy részjegyeket jegyezzenek a paneltermelő szövetkezetre és ezáltal juttassák olcsó anyaghoz az asztalosokat és tegyék országos viszonylatban versenyképesebbé. Különösen olyan kereskedőkre gondolok, akik az asztalosokból éneke.

— Ha majd megvalósul a panelszövetkezet, ott majd jobb panelt csinálunk. A jelenlegi hiba a fenyő-rönk helytelen kitermeléséből ered, mert a gyár valószínűleg nem maga termelteti ki a rönköket, hanem a fapiacra lévő kereskedelmi árut összevá-sárolja. A panelgyártás pedig a helyes, direkt panelra alkalmas fenyő-rönk-kitermeléssel kezdődik. Jó, azaz állóévggyűrűjű panelt csak így kaphatunk.

Eddig szól informátorunk, kétségkívül értékes nyilatkozata.

Mind többen érdeklődnek lapunknál a kérdésben és egy ismert oradea-i asztalosmester levélben megkérdezte, hogy vidéki tagok is számíthatnak-e majd a szövetkezetbe való felvételre. Ha igen, úgy hajlandó tekintélyes összeg erejéig részjegyeket jegyezni. Lapunk rendezésére áll továbbra is mind-azon asztalosmestereknek, akik a kérdéssel komolyan foglalkoznak és ezirányban ki akarják fejteni nézetüket.

Multheti számunkban sajnálatos szedési hiba csuszott a panelszövetkezetre vonatkozó cikkünkbe. Ugyanis a kalkulációnál 50 lei helyett 20 leit szed-tak, azonban az összeadás végösszege helyes.

Továbbra is érvényben maradnak Timișoara-n a maximális árak

Timișoara ideiglenes bizottsága legutóbb tartott ülésén foglalkozott a március hónapra érvényes maximális árak megállapításával. Beható tárgyalás után az ideiglenes bizottság úgy döntött, hogy az eddigi maximális árak márciusban is érvényben maradnak. Kivételt képes a nyers hár, melynek árá-t kilónként 80 leiről 84 leire emelték fel. A napokban polgárokból álló bizottságok alakulnak, amelyek vá-rosrészenként ellenőrzik a maximális árak betartá-sát.

VENDEGLÖBEN.

Vendég a pincérhez:

— Foglalt es az asztal?

— Igen. De azért csak tessék leülni. Adóba foglalták le.

VERLOREN.

„Ich wette mit Ihnen um zehn Schilling, dass Sie nicht erraten, weshalb ich Sie besuche.“

„Einverstanden. Sie kommen, um mich anzu-pumpen.“

„Verloren! Ich wollte Ihnen nur „Guten Mor-gen!“ sagen. Her mit dem Geld!“

Baia Mare-n is hintik a gyűlölet magvát

Irtó: Tréger Lajos

Baia Mare város iparosságának jó pár északos multját napjainkig a nemzeti különbség nélkül való békés együttműködés jellemezte. Volt itt a multban is, miként ma, román, magyar, tót, német, olasz és Isten tudja, hányféle nemzetiségű iparos, akiknek szakmai kiválósága volt a becsülése és támogatása a mérvadó, nem a faja. Megbecsült állampolgár volt a város társadalmának minden jóra való iparosa és mint ilyenek jól megfértek, békésen éldegéltek együtt városunkban. Ismeretlen volt a többségi és kisebbségi jelző, avagy osztályozás, a testületben egyforma működési joggal bírt minden tag. Ki, milyen nyelven tudott, úgy beszélt, nem nyilvánult meg vele szemben a többségi túlméltóság.

Kölcsönös megértéssel ápoltuk a békés egyetértést az ipartestületben, annak megszűntével áponunk kell azt új intézményeinkben is, hogy testületi egységet megőrizze az iparosság.

Most, újabban nacionalizálása burkolt politikai célzattal városunkban is hintik az iparosság között a gyűlölködés magvát. Új román iparos-egyesület beszerzésének szükségét hirdetik, amelynek beigért sikerei csupa jóban fürösztik majd a tagokat.

Könnyű a gyűlölködés magvát az iparosság között meggondolatlanul elhinteni, annak tilát a békétlenkedők lelkében szítani és ezzel megbontani az eddigi békés együttműködést, de hagyja másnak ezt a ravasz játékot minden önzetesen iparostársam, legyen az többségi, vagy kisebbségi. Nem hozzánk, iparosokhoz méltó, akik a szakmánk fejlesztéséből és nem a politizálásból élünk. Elég munkát és gondot ad nekünk az iparunk fejlődését gátló nehézségek leküzdése, amelyek egyformán gátolják az ipar menetét egy a többségi, mint a kisebbségi iparosizemében.

A megélhetésért folyó életküzdelem szebb az iparosok között, mint a kezben, együtt haladva, nemzeti különbség nélkül, mint oktalanul egymásra acsarkodva külön egyesületek útján.

ANGOL HIDEGVÉR.

A lord telefonon beszélget a barátjával

— Halló — mondja — ne menjünk a kaszinóba. Gyere el hozzám, nálam sokkal kellemesebb!

Ebben a pillanatban berohan az inas és jelenti, hogy a kastély lángokban áll. Mire a lord beszél a telefonba:

— Halló kérlek, mégis inkább menjünk a kaszinóba.

Meghívó

A cluj-i Husiparosok Szövetségének 1937 március hó 14-én, vasárnap délelőtt 11 órakor, — határozatképtelenség esetén 1937 március hó 21-én, vasárnap délelőtt 11 órakor, a Szövetség székházában Cluj, Strada Anton Pan 12. szám alatt megtartandó rendes évi közgyűlésére, melyre a Szövetség tagjait ezton is tisztelettel meghívja. Tárgysorozat: 1. Az elnökség jelentése az 1936 évi működésről. 2. Az 1936 december hó 31-i vagyonleltár és zárszámadások bemutatása. 3. Az 1937 évi költség-előirányzat bemutatása. 4. A Számvizsgáló Bizottság jelentése az 1936. évi számadásokról. 5. A tisztikar felmentvényének megadása. 6. Folyó ügyek és bejelentett indítványok tárgyalása. 7. Tisztikar újítás az ügyviteli szabályzat értelmében. Cluj, 1937 február hó 26-án. Daly M. János elnök s. k., Kádár Dezső titkár s. k.

SEIN AUFENTHALT.

Der Zug hält in Stein an der Donau. „Fünf Minuten Aufenthalt!“ ruft der Schaffner aus. Da erhebt sich ein Mann, der nicht sehr einladend aussieht, und meint: „An Schmarren wissen S'! Sechs Monat hab' i.“

ADDIG JAR A KORSÓ A KUTRA...

Az ismert Don Juan egyik nap befáslizott felesel jelent meg a társaságban.

— Mi történt? — kérdezték tőle.

— Karambol, — felelte.

— Autóval?

— Nem, férjvel.

A munkaügyi minisztérium is közbenjárt annak érdekében, hogy a kisiparosokat mentesítsék az üzleti könyvek vezetése alól

Adóelengedésben részesülhetnek a szezoniparosok.

A munkaügyi minisztérium értesítést küldött a munkakamarákhoz, amelyekkel közli, hogy

közbenjárt a pénzügyminisztériummal az irányban, hogy a kisiparosokat általánosságban mentesítsék az üzleti könyvek vezetésétől.

A munkakamarák már régebben felterjesztést intéztek a pénzügyminisztériumhoz, hogy azokat az iparosokat, akik szezonmunkát végeznek és az év egyik felében nem dolgoznak, ne adóztassák meg egész évre, hanem csak arra az időre, ameddig dolgoznak. A pénzügyminisztérium most leiratban közölte, hogy

a szezoniparosok a pénzügyigazgatóságtól kér-

vényezhetik az adóelengedést arra az időre, amíg nem dolgoznak.

A munkaügyi minisztérium leiratban figyelmeztette a munkakamarákat, hogy hívják fel a husiparosok figyelmét arra, hogy

iparigazolványukat és munkakönyveiket ők is becsereálni kötelesek.

A minisztérium ugyanis arról értesült, hogy a husiparosok közül többen nem adták be kérvényeiket.

Egy másik leiratban a minisztérium arra utasítja a kamarákat, hogy hívják fel tagjaik figyelmét arra, hogy az új ipartörvény alapján a közszállításra irányuló árlejtéseknél jelentős kedvezményekben részesülnek a többi pályázókkal szemben.

Az oradea-i husiparosok lelkes hangulatu közgyűlése.

Szindikátusi jéggyár felállítására gyűjtenek alapot az oradea-i husiparosok

Melyik kamarához tartoznak tulajdonképpen a husiparosok? — Foris Desideriu és Robitsek Béla a szindikátus új elnökei.

Az oradea-i Husipari Szindikátus rendes évi tisztújító közgyűlést tartott Robitsek Béla elnök vezetése mellett. A tagok mintegy háromnegyed része, valamint a munkakamara kiküldötte is részt vett a gyűlésen. A megjelentek lelkes hangulatban hallgatták végig Dévald László, volt ipartestületi titkár, szindikátusi jegyző által felolvasott évi jelentést. A jelentés rámutatott arra, a nehéz harcra és küzdelemre, amit a husiparosság érdekében az elnökség és választmány az elmúlt évben folytatott. Az adó, városi taxák, állatvágási illetékek, vágóhídi díjak mérséklése, a forgalmi adó, a könyvezetés eltörlése és még sok más, husiparosokat érintő kérdésre mutatott rá, melyekben részben eredményesen, részben eredménytelenül szállt síkra a vezetőség. Örömmel látta a közgyűlés, hogy a fáradságos munka eredményesen, illetve az iparosok javára végződött, miért is köszönetet mondott munkájáért a vezetőségnek.

Sajnálattal állapította meg a közgyűlés, hogy a husiparosok nagy bizonytalanságban vannak, hogy vajon ők melyik kamarába tartoznak.

Adózást és cégbejegyzést illetően a kereskedelmi- és iparkamara tagjai kell, hogy legyenek, munkalétszámot és a kikapott iparigazolványt illetően pedig a munkakamara tartja őket számon.

A legnagyobb husipari sérelmet, az adóztatást és a forgalmi adó alól való mentesítést azonban egyik kamara sem tudja számukra az ő közbenjöttük mellett is, kiharcolni.

Igazságos szavakban mondott bírálatot a jelentés a tagok erőltetett konkurenciája fölött, mely, sajnos, a nagyiparosok részéről indult ki, valamint a tagok széthúzása fölött, ami meggátolja a vezetőséget a még eredményesebb munkában.

Megemlékezett a jelentés az évközben kiadott segélyekről, valamint a pénzzel való gazdaságos bánásmódról.

Az évi jelentés tudomásul vétele után a zárszámadásokat olvasta fel a titkár.

Ezután az előkészítőbizottság javaslata szerint összeült a közgyűlés. E téren Nagy János elnök javaslatára a kiadások tételeit a legnagyobb mértékben lecsökkentette, hogy a jövőben megoldandó nagy feladatokra, mint

a szindikátusi jéggyárra, esetleg létesítendő segélyalapra, mielőbb megfelelő tőke álljon rendelkezésre.

Ezután a tisztikar mandátumának lejárása foly

tán, új vezetőség választásának lefolytatására Szendrey György diszelnököt kérte fel a közgyűlés, aki elsősorban is köszönetet szavazott a lelépő Robitsek Béla elnöknek és a vezetőségnek közérdekű önzetlen és eredményes munkájukért.

Választások előtt a közgyűlés egyhangulag az alapszabályok megfelelő szakaszát módosította, olyformán, hogy

a jövőben nem egy, hanem két elnököt választ, mégpedig egy román és egy kisebbségi személyben, továbbá, hogy a választmányi tagokat paritásos alapon választja meg.

A román elnök személyére több nevet vetettek fel, akik közül óriási többségben Foris Desideriu eddigi alelnököt választották meg titkos szavazás után. Kisebbségi elnöknek a régi és sok érdemeket szerzett Robitsek Bélát egyhangulag közfelkiáltással választották meg.

Számvizsgáló bizottsági tagokul újból a lelépő Róna Jenőt, Mudura Györgyöt és Karácsonyi Gyulát, míg választmányi tagoknak Balogh László, Brebán Sándor, Bocsan Demeter, Partuk András, Oztrom Béla, Fodor János, Nagy János, Nagy Antal, Széplaki Sándor, Szabó Sándor, Tóth Sándor, Bodnár András, Magó János, Leu János, Pribék Imre és Vaida Lászlót választotta meg a közgyűlés egyhangú felkiáltással. Az új tisztségek átvétele alkalmából Robitsek Béla és Foris Desideriu elnökök mondottak köszönetet és megígérték a lelkiismeretes közérdekű munkát, de egyben kérték a tagok osztatlan támogatását.

Ezután a közgyűlés nagy lelkesedéssel mondotta ki Nagy János volt alelnök indítványára, hogy

az új vezetőség a legnagyobb erőfírel dolgozzon azon, hogy egy jéggyárat létesítsen, illetve erre megfelelő alap összehozásán működjön,

valamint elfogadta Mudura György azon indítványát is, hogy tagokat toborozzon az új vezetőség egy segély és nyugdíjalap létesítésére.

A közgyűlés berekesztése előtt a munkakamara iparos szekciója képviselőjében megjelent Katz Hermann tanácsos örömeinek adott kifejezést a szépen lefolyó gyűlés menetéért s kérte a tagokat, hogy erős szervezetet alkossanak, mert csak így vehetik fel a jövőben a sok nehézségekkel a küzdelmet. Ebben a küzdelemben a husiparosság mindenkor maga mellett fogja találni a munkakamara iparosszekcióját. Robitsek elnök válaszában köszönetet mondott a kilátásba helyezett támogatásért, mellyel élni is fog a husiparosság. Ezzel a gyűlés lelkes hangulatban véget ért.

Jogesetek a kisipar köréből

Ha a forgalmi adó ügyben felvett kihágási jegyzőkönyvet még nem hagyták jóvá, úgy a pénzügyi hatóságok által végrehajtási eljárás nem foganatosítható.

A pénzügyi ellenőr a Revoll S. A. bucaresti cég ellen kihágási jegyzőkönyvet vett fel azon a címen, hogy a nevezett cég eladási hivatala nem fizetett forgalmi adót az 1935 július 31 és október 31 közötti időre. A jegyzőkönyv alapján a 6. számú florest-i pénzügyi behajtó hivatal a margurea-i ügynökség útján végrehajtási eljárást tett folyamatba a cég ellen és 10 ezer kg. benzinkészletét zár alá vette. A végrehajtás ellen az érdekelt vállalat felszólamlással élt a járásbíróshoz, amelynek során utalt arra, hogy a felvett kihágási jegyzőkönyvet a felsőbb pénzügyi hatóságok még nem hagyták jóvá, tehát annak alapján végrehajtás nem foganatosítható, mert a jegyzőkönyvnek végrehajtási jogerő a törvény nem biztosít. A forgalmi adótörvény szerint csak akkor lehetett volna a cég ellen végrehajtást foganatosítani, ha a pénzügyigazgató, illetve a pénzügyminisztérium a bírságolást már jóváhagyta volna. Mindaddig azonban, amíg a jegyzőkönyv a felsőbb hatóság által nincs jóváhagyva, az nem végrehajtható okirat.

A járásbírósi helyt adott a felszólamlásnak és a végrehajtási eljárást, mint szabálytalant megsemmisítette. Kimondotta a járásbírósi, hogy a közjövőknek behajtásáról szóló törvény szerint, de a forgalmi adótörvény rendelkezései értelmében is egy még jóvá nem hagyott kihágási jegyzőkönyv alapján nincs helye a végrehajtásnak.

A rovatvezető megjegyzése:

A fenti járásbírósi döntés megfelel a törvény rendelkezésének.

Forgalmi adó ügyekben megállapított kihágás nem lehet alapja végrehajtási eljárásnak. A jóváhagyott jegyzőkönyv alapján, amennyiben azt a pénzügyigazgató, vagy nagyobb összegű kihágásoknál a pénzügyminisztérium jóváhagyta, biztosítási végrehajtásnak van helye, a kihágási jegyzőkönyvben megállapított bírság pedig megfelelőbbé tehető. Jelen esetben annak az alapján készítették a kihágási jegyzőkönyvet, hogy a forgalmi adótörvény 4. szakasza értelmezése szerint a felszámított bélyeg, szállítási költség és egyéb illetékek után is fizetendő a forgalmi adó. Az ilyenértelmi rendeletet megelőzte a pénzügyminisztérium 432.134/1934. számú rendelete, amely éppen az ellenkezőjét mondja és megállapítja, hogy a forgalmi adót a törvény 4. szakasza szerinti összegek után kell fizetni, de a bélyeg, a már megfizetett forgalmi adó és a szállítási költségek után forgalmi adó nem fizetendő. Meg kell jegyezni, hogy minden forgalmi adó, amit a pénzügyminisztérium a forgalmi adótörvény 4. szakaszában felsoroltakon kívül kér, törvénytelen. A 4. szakasz értelmében forgalmi adó fizetendő az ára eladási ára, a csomagolási költségek és a fogyasztási illeték után. Egyéb után nem fizetendő forgalmi adó. A bélyeg és egyéb díjak nincsenek megemlítve a törvény szövegében. Forgalmi adó után forgalmi adót fizetni nem kell, de nem is volna logikus, mert a bélyeg és adó egyeztető lefizetésével az állam már megkapta a neki járó összeget.

Ha valamely terület beleeşik a város rendezési tervébe és a város azt kisajátította, akkor az építkezési engedély megtagadása nem törvényellenes.

A kérelmező építési engedélyért fordult a városi tanácshoz. Az, miután a vonatkozó területet a város rendezési terv alapján kisajátította, erre való utalással megtagadta az építkezési engedély kiadását. A határozatot az érdekelt perrel támadta meg.

A bucaresti-i tábla döntésében elutasította a keresetet azzal az indoklással, hogy a városi tanács a rendezési tervet (planul de sistematizare) a közigazgatási törvény rendelkezései és az erre vonatkozó városi szabályrendelet alapján állapította meg, tehát nem követett el törvénysértést a kérelmezővel szemben akkor, amikor a törvényes rendelkezések figyelembevételével megtagadta az építkezési engedély kiadását. Az építkezési engedély megtagadására törvényes alap szolgált, a kereset tehát alaptalan.

Az önállóság modern csodabogarái:

a papirból készült vaskerék, fából párolt spiritusz, mügyantából fogaskerék, a felsőbbrendű csodagummi

Forradalom előtt az egész izzólámpagyártás

A mai világ gazdaságában — ha ugyan még beszélhetünk ilyenről — a mostani elzárkózottságok idején — egészen rendkívüli jelentőségük van azoknak az államilag is támogatott kísérletezéseknek, amelyek

a legkiválóbb koponyák ezzel végeznek ország-szerint, hogy az egyes iparágak részére a régivel jobb, de főként olcsóbb nyersanyagot állítsanak elő.

A nagy arányokban kibontakozó fegyverkezés, a valutakorlátozások és az a letagadhatatlan tény, hogy a legtöbb országban az előző évek nivója alá esett a lakosság anyagi teljesítőképessége, mind sürgetőbbé tették azt a kérdést, hogy az államok a rendelkezésükre álló pótnanyagokból fedezzék szükségletük legalább is egy részét. Komoly érdeklődésre tarthatnak, azonban számot ezek a kísérletezések azért is mert a jelen viszonyok közt

csak ezek függetleníthetik újabb és újabb téren a belföldi ipart a külföldtől és biztosíthatják a külkereskedelmi mérleg aktivitását.

Az új nyersanyagokkal való próbálkozások terén Németország, Olaszország és Anglia vezet.

VALÓRA VALT A „FABOL VASKARIKA.”

A Harmadik Birodalom motorizálásának előkészítő arányairól kis izelítővel szolgálhattak a Nemzetközi Gépkocsikiállításán elhangzott hivatalos beszédek. El helyen elég, ha csak két számadatot említsünk meg. Míg 1932-ben csak 94.000 új német autó került piacra, 1935-ben már 366.000 új gépkocival növekedett a forgalom. A múlt évben ez a szám már elérte a 400.000-et.

Természetes, hogy ez az óriási termelési tempó nagyon megnövesztette a keresletet a nyersanyagok iránt. A nemzeti-szocialista kormány hivatalos szakértőinek megállapítása szerint azonban

a vas kivételével a nehézfémek csak korlátozott mennyiségben állanak rendelkezésre.

Az u. n. könnyű fémek terén hiány nem mutatkozik ugyan, csupán az olcsó nyersanyag feldolgozásának mai módjai drágák. A nikkel, réz, horgony, ólom és króm tekintetében a birodalom nagyrészt behozatalra szorul.

Az autó-kiállítás megnyitóbeszédében, Hitler büszke kijelentései és az erről a frontról beszámoló újabb jelentések arról látszanak meggyőzni bennünket, hogy a német szocializmusnak sikerült legyűrni ezeket a nagy nehézségeket is. Ha a kísérletezések megállják a helyüket a gyakorlatban is, — amire állítólag meg is van minden remény, — rövidesen megjelennek mindenütt a Hitler által oly rég beígért u. n. „Volskwagen” (az olcsó, kb. 32.000 lejes kis népaucók), amelyek

a nikkel molybdén, a rozset alumínium helyettesíti és azokat a fogaskerekeket, amelyeket csak kisebb nyomással tesznek ki, mügyantából állítják elő. Sőt néhány német gyárban már arról is komolyan szó van, hogy amerikai ötlet után az eddig használatos vaskerekeket egyszerű kevert papírmassából készítsék!

Külön fejezetet érdemelnének azok a máris csaknem bevált kísérletek, amelyek a szinte katasztrofális benzinhányt valóban hivatva megoldani. A barnaszénből párolt benzin, amelyből az I. G. Farben telepek a Fischer—Trop-féle eljárás szerint évi 400.000 tonnát képesek termelni, csaknem fedezik már a szükségletet. Hogy a termőtalajt ne ve-

gyék nagyon igénybe a szeszpárlásra termelt burgonyával,

ma már fahénc és farostokból főzik a spirituszt

Kormánykörökben is híve vannak az u. n. univerzális fűtőanyagoknak, amellyel háború esetén a tea-fűtőtől és a lakáskályháktól a tankok motorjáig, mindent üzemben lehetne tartani.

AZ ELYNYÜHETETLEN CSODAGUMMI

A még pár évvel ezelőtt megoldhatatlannak látszó német gummihiányt is majdnem sikerült egy calojum carbidból, kokszból és mészből készített műkaucszuk segítségével megszüntetni. Azért mondjuk, hogy majdnem, mert ennek a titokzatos kémia-technikai eljárások alapján előállított, elnyűhetetlen, törhetetlen és nehézkönnnyű csodagumminak van egy kis bibije. Az ára ötszöröse a mai természetes gumminak. Amíg nem sikerül az előállítási költségeket lényegesen lecsorítani, a németek csak az exporton akarják értékesíteni ezt, a receptjét pedig jobban őrzik, mint az angol koronagyémántokat.

AZ EPERFA-GYAPJU: MAGYAR TALÁLMÁNY

A mérföldes léptekkel előretörő modern textilipar nagy nyersanyaghiányának megszüntetésére a szomszédos Magyarországon is igen figyelemreméltó lépések történek. Ha az előjelek nem csalnak, hamarosan megjelenik a nemzetközi textilpiacon a magyar eperfagyapju, ami Császár Istvánnak, a budapesti Állami Felsőipariskola titkárnak találmánya. A feltaláló a következőkben körvonalazta előtűnk nagyjelentőségű szabadalmát:

— A népszerű eperfa fiatal hajtásaiból sikerült bizonyos eljárással egy új textilipari nyersanyagot előállítanom, amit eperfagyapjunak neveztem el. A nyere eperfagyapju vékonyszálú, hófehér és nem kell klórmészélni, ami különben is roncsoló hatású. Erősebb a gyapjunál és a lennél, szálhosszúsága 4-5 cm. Fontos kiválósága, hogy nagy a szilícium tartalma, tehát nem ég le. Nem szugorodik, rendkívül meleg, pótolni fogja tehát a vattalint és a pamutot. Termelése lényegesen olcsóbb lesz, mint a lenné, bár ennél minden tekintetben kiválóbb. A selyemhernyótenyésztés sem szorulna háttérbe, mert az eperfagyapjut csak az eperfa friss hajtásaiból állítanám elő, amiknek leszedése után erőteljesebben indulna meg a lombosodás és a selyemhernyótenyésztésnek csak erre van szüksége.

Az eperfagyapjut már 151.321—1936. szám alatt szabadalmaztatták is és mint hírlék, Bornemiseza ipartügyi miniszter egyenes felszólítására a magyar textilgyárak erősen érdeklődnek a szocialis találmány iránt. A feltalálóhoz olasz és angol részről is érkeztek komoly érdeklődő levelek.

JÖNNÉK A KRYPTONGAZZAL TÖLTÖTT VILLANYEGÖK

Ezek nem tartoznak ugyan szorosan az előbb említett csoportjába, de jelentőségük tekintetében kétségtelen, hogy felülmulják azokat.

A szakemberek tudják, hogy az izzólámpagyártás korezakalkotó átalakulás előtt áll. A kartellbe tömörült izzólámpagyárak ugyanis kryptongázzal töltött villanykörteket akarnak piacra dobni, amelyek lényegesen kisebb áramfogyasztás mellett sokkal nagyobb világosságot adnak, mint azok az izzólámpák, amiket nem töltenek meg gázzal.

Ismeretes, hogy az izzólámpagyártást számtalan szabadalom védte, amelyek legtöbbje már lejárt vagy lejáráfőben van. A szabadalmak lejártá tette lehetővé, hogy ezen a téren sok új vállalat alakult, részben, hogy a nagy haszonnal kecsegtető

közsegek részére kötelezővé teszi a rendezési tervek elkészítését. Ha egy terület beleeşik a rendezési tervbe és a város, vagy község ennek alapján tagadja meg az építkezési engedély kiadását a kisajátítás alá eső területre, nem követ el törvénysértést.

Közi, dr. KELE SANDOR, ügyvéd, Arad.

termelésben kihasználják a lehetőségeket, részben pedig, hogy a kartell rákényszerítsék gyáraik megvásárlására, ha az meg akarja őrizni monopóliusát. Így rendezkedett be nemrég a budapesti Zwack-féle likörgyár is izzólámpagyártására.

Az izzólámpakartell, amely a Morgan-vállalatok csoportjába tartozó amerikai General Electric Corporation irányítása alatt áll, most döntő harcra határozta el magát a kartellen kívüli villanygyógyárak ellen. Az újpesti Egyesült Izzó, amely a General Electric Co. magyarországi képviselője, 9 millió pengő költséggel nagyszabású kryptongáz termelő üzemet létesít a nemrég megvásárolt ajkai közszénbánya területén. A kryptongáz levegőből állítják elő, de ehhez drága és nagy villanyerőt kívánó berendezésekre van szükség. Eddig Franciaországban gyártották, de most az Egyesült Izzó, új eljárásainak tökéletesítése után, az eddigi ár egytizedért képes előállítani a gázt. Mondanunk sem kell, hogy ezzel az izzólámpakartell halálos csapást fog mérni a kartellen kívüli gyárakra, amelyek azután már nem lesznek többé versenyképesek vele szemben.

A kryptongázkörték tömgyártása azonban érzékenyen fogja érinteni a villamosáramot szolgáltató vállalatokat is. A Kryptongázgyár ugyanis lényegesen kevesebb áramot fogyasztanak, mint a gáz nélküli körték, úgy, hogy a villamos áramot termelő vállalatok áramtermelésének nagyrésze használatlanul marad.

AZ ÜVEGSZÖVET: A JÖVŐ RUHAANYAGA

Ez egyáltalán nem vicc és nem szolgai ismétlése a párisi divattervezők reklámmondatának. Bár ma még csakugyan ott tartunk, hogy az üvegszövet tömeggyártása nem kezdődött meg a csak néhány, ilyen újszerű, „par excellence” divatanyagra éhes, magyenzú urhölgy tudja megvásárolni, de közel van az idő, amikor az üvegruha kiszorítja az aránylag még mindig nagyon drága selyemanyagokat a hölgyek garderoiból.

Mert a hosszú esztendő izgalmas laboratóriumi munkájának máris megvan az eredménye: az előállított üvegszövetről a szakértők megállapították, hogy nemcsak olcsóság, de tartósság tekintetében is komolyan felveheti a versenyt azokkal. Az üvegszövet — már a mai, tehát még kísérleti formájában is, — tetszetős, rendkívül könnyű, nem gyűrődik és a szövetet szemben egy értékes tulajdonságot mutat fel: a moly sem tud vele megbirkózni. Az üvegszövet nem kíván valami különleges nyersanyagokat, mint ahogy az ember gondolna közönséges üvegtörlemékek is alkalmasak arra, hogy belőlük az üvegszövetet előállítsák. Azok a laikusok, akiknek alkalmuk volt már ilyen üvegszövetet megtekinteni, bámulva állapították meg, hogy arról sem külső formájára, sem pedig tapintására nem lehetett észrevenni, hogy nem állati gyapjából, hanem üvegből készült.

Könnyen érthető tehát, ha ennek az új anyagnak óriási jövőt jósolnak.

... A laboratóriumok zárt ajtói mögött serény munka folyik, a tudósok ezrei éjt nappallá téve dolgoznak a meglévő dolgok tökéletesítésén és új találmányoknak a mindennapi életbe való bevezetésén. Csak egy a kérdés? Vajon holdagabbak lesznek-e gyermekeink, akik már előreláthatólag élvezni fogják ezeket a csodás újdonságokat, mint mi, akik egy olyan világban morzsoljuk éveinket, ahol minden forr, morajlik és bugyborékol... Ki tudja?

MODE.

Kundin: „Ich möchte einen neuen Hut kaufen, aber nach der neuesten Mode.”

Verkaufserin: „Dann nehmen Sie, bitte, einen Augenblick Platz, die Mode wechselt gerade.”

BARÁTSÁGOS MEGHÍVÁS.

Egy híres kvartett tagjai most utaztak vissza New Yorkba, hogy eleget tegyenek szerződéses kötelezettségeiknek. Viszont amíg itthon voltak, sem pikentek, naponta próbát tartottak. Egy este próba után hangszereikkel a kezükben fáradtan mentek haza egyik mellékkucán keresztül. Egyszerre csak egy alacsony hás sötét kapualjából egy női hang est süttögt a feljük:

— Jöjjen be, szép senekar.

KULONOS SZOKÁS.

Egy szórakozott professzorról mesélik, hogy az óra helyett mindig a feleségét huzza fel és csak akkor veszi észre, amikor az útni kezd.

Mi a teendője a kézműiparosnak az iparigazolvány kérésének beadása után

Irta: Dr. KELE SANDOR ügyvéd, Arad.

Az „Az Iparos” két héttel ezelőtti számában ismertettük azon teendőket, amelyek alapján az iparos a munkakamara kézművescsoportjától iparigazolványt megkapja. Az iparigazolvány megszerzésével járó munkák és eljárások által azonban még nem fejezte be összes teendőit a kézműiparos.

Iparának megkezdésével egyidejűleg, illetve a megkezdéstől számított 10 napon belül, iparának megkezdését az illetékes pénzügyigazgatóságnál be kell jelentse avégett, hogy az állami adót reá kivesék.

Ha a kézműiparos iparának megkezdését 10 nap alatt be nem jelenti, tehát, ha adóvallomást nem tesz, bírságnak teszi ki magát.

A kérelmet a 4. számú blankettán teszi meg, amely blankettát az adóhivatalban kapja meg. Ha ily nyomtatvány nem állna rendelkezésére, akkor a következő bejelentés alakjában teszi meg vallomását.

Către On. Administrația Financiară

Arad.

Subsemnatul X. Y. mi-am atelierul meu de pantoferis de lux în Arad, Piața Avram Iancu No. 10. Având în vedere, că eu lucrez singur, fără angajați, numai cu un ucenic. Vă rog să binevoiți a mă impune cu dare minimă. Declar, că meseria mea am început-o cu ziua de 1. Martie 1937 și nam nici un fel de capital. În consecință Vă rog să binevoiți a mă impune cu patenta fixă, clasă întâia.

Cu stimă:

X. Y. pantoferis de lux, Arad,
Piața Avram Iancu No. 10.

Tekintetes

Pénzügyigazgatóság, Arad.

Alulírott X. Y. luxus cipésműhelyt nyitottam Arad-on, Piața Avram Iancu 10. szám alatt. Tekintettel arra, hogy egyedül, alkalmazottak nélkül, egy inással dolgozom, tehát kérem engem minimális adóval megírni. Kijelentem, hogy a mesterséget 1937 március hó 1. napjával kezdtem el és nincs semmi tőkéim. Ennek következtében kérem engem a patenta fixa 1. osztályába sorolni.

Tisztelettel:

X. Y. luxus cipész Arad,
P. Avram Iancu 10. sz.

Bélyege 8 lei okmány és 1 lei repülőbélyeg.

Ha a kézműiparos évközben kezdi el mestersége gyakorlását, vagyis a rendes évi adókövetések után, akkor a reá kirótt adó csak ideiglenes jelleggel bír, ami azt jelenti, hogy ez által még nem osztották be véglegesen a patenta fixába.

Ez esetben a következő évben az adókövetés idején januárban újra vallomást tesz és ugyanakkor kéri, hogy 3 évi időtartamra a patenta fixába legyen beosztva, adózás szempontjából.

Ez esetben tehát nemcsak az adóvallomását kell beadja, hanem egy külön kérelmet avégett, hogy a patenta fixa osztályozó bizottsághoz terjesztessék

fel kérelme. A patenta fixába ugyanis csakis ilyen kérelem benyújtása után juthat.

A kérelem a következő:

Către Administrația Financiară

Arad.

Subsemnatul X. Y. conform procesului verbal provisoric sub Nr. 166/1937. Pere. II. din Arad am fost impus cu dare anuală cu suma de 3000 după clasa I. din patenta fixă. Având în vedere, că începerea a fost provizorie, fiindcă am început meseria mea de pantoferis de lux la 1. Martie 1937, cu onoare Vă rog, să binevoiți a mă clasă definitiv în clasa I-a a patentei fixe. Motivul cererea mea cu aceea că sunt începător, fără avere, fără angajați și am o clientelă slabă.

Cu stimă:

X. Y. pantoferis de lux Arad,
Piața Avram Iancu No. 10.

Bélyege 8 lei okmány és 1 lei repülőbélyeg.

Alulírott X. Y. a 166/1937 jegyzőkönyv szerint a kerületi arad-i pénzügyi hatóság által 3000 lei jövedelem után a patenta fixa első osztályba utáni adóval ideiglenesen voltam megírva. Tekintettel arra, hogy a mesterséget 1937. március hó 1. napjával gyakorolom és e miatt soroztam ideiglenesen a patenta fixa 1. osztályába, kérem abba engem véglegesen besorozni.

Kérelmem azzal indokolom, hogy kezdő vagyok, alkalmazottak nélkül és gyenge megrendelőköröm van.

Tisztelettel:

X. Y. cipész, Arad, P. Avram Iancu 10.

A fenti kérelmek elintézése után az illetékes községi, illetőleg városi előjáróság adóhivatalánál teendő meg a vallomás a városi illetőleg a községi illetékek kirovása végett.

Ebben a nyilatkozatban fel kell tüntetni a műhely bérértékét.

Ugyancsak ez alkalommal az állami pénzügyigazgatóságnál bejelentendő vallomás alakjában a helyiség bérértéke, hogy ugyanaz az évi egészségügyi illeték, mint az adót a pénzügyigazgatóság kivetesse.

Ezen adó, illetve taxa kivétele iránti vallomások az ipar megkezdésével egyidejűleg jelentendők be. A vonatkozó vallomásokat, illetve ezekhez szükséges nyomtatványokat az adózó a városi, illetve állami adóhivatalánál veheti át és azokat a fenti adatokkal kell kitöltenie, megjelölve a műhely bérértéke mellett egyszersmind az ipar megkezdésének időpontját is.

Ezzel egyidejűleg a kézműiparos bejelenti magát az illetékes kerületi betegsegélyszpénztárnál, valamint esetleges alkalmazottjait is. Itt részére, illetve alkalmazottja részére megfelelő könyveket állítanak ki.

Ha ezen formalitásoknak eleget tett a kézműiparos, akkor elkerülheti, hogy ipara üzletének megkezdése kapcsán ne kerüljön kihágási eljárás alá.

Elhalasztotta a vasut az állomástarifák megszüntetését

A Monitorul Oficial február 25-i számában jelent meg a már beharangozott a vasut személy és teherszállítási díjszabásának emeléséről szóló minisztertanácsi jegyzőkönyv. A kormány határozatát tartalmazó jegyzőkönyv nem intézkedik a díjszabás emelés időpontjáról és így az államvasut vezérigazgatósága dönt majd ezzel kapcsolatban. Valószínűleg április elsején kerül sor a vasuti díjszabás megdrágult tételének életbeléptetésére. Az államvasut egyébként elhalasztotta az ugynevezett állomástarifák megszüntetésére vonatkozó határozatának érvényesítését. Megírtuk, hogy az UGIR küldöttéget menesztett a közlekedésügyi miniszterhez és az államvasut igazgatóságához, ahol előterjesztették az állomástarifák megszüntetésével kapcsolatos panaszokat. A küldöttség előtt a közlekedésügyi miniszter ígéretet tett

arranézve, hogy legalább elhalasztják a vonatkozó rendelet alkalmazását. Az Argus című közgazdasági lap most a következő hivatalos jelentést közli:

A vasut vezérigazgatósága az érdekeltek tudomására hozza, hogy a jelenleg érvényben lévő ugynevezett állomás-díjszabások hatályát meghosszabbítjuk. Az állomás-díjszabásokat március elsejével megszüntettük. Március 31-ig továbbra is érvényben maradnak ezek a díjszabások, amelyek április elsején minden további közlés nélkül érvénytelenné válnak.

A rendelet értelmében tehát az ugynevezett hűségnyilatkozatok beadásának határidejét is meghosszabbították. Az UGIR és a szakmai érdekképviselők mindent elkövetnek, hogy az állomás-díjszabások megszüntetését véglegesen levétesék napirendről.

KAVERNÁBAN.

— A Kelemen! Határozottan tévedsz, kérlek. Eppen tegnap láttam. Ugy néz ki, mint az élet.

— Na, szegény, akkor jól nézhet ki.

Salonta-i iparosok küldöttsége Moga oradea-i munkakamarai elnöknél

Az oradea-i munkakamara elnöke Moga Matel, valamint Chis Petru, Mot Gheorghe és Hentiu Ludovic alelnökök vasárnap résztvettek Bucurestiben a Munkakamarák Uniójának közgyűlésén. A közgyűlés a jövő évi költségvetéssel foglalkozott. Hét-fő délután a salontai iparosok 14 tagu küldöttsége kereste fel Moga elnököt és arra kérték, hogy járjon közbe az irányban, hogy a kisiparosokat terhelő bíró képességűkhöz mérten — és nem egyformán — terheljék betegsegélyző illetékekkel, ezenkívül pedig mentesítsék őket a bélyeg le nem rovása miatt kiírt bírságok alól, melyek 300 ezer leit tesznek ki.

RELATIVITAS.

Délutáni kávézgatás közben a serdülőféltben levő leányok felvilágosítására terelődött a szó.

— Ugyan kérem, — tört ki a pártában maradt Ottilia néni, — ennek semmi, de semmi értelme nincs!

— Nana, — vetette közbe valaki — ezt azért mégse lehet mondani.

— Dehogyan nem, — legyintett szomorúan Ottilia — például engem is felvilágosítottak gyermekkoromban, de eddig még nem vettem semmi hasznát...

Rövidesen megalakul a Legfelsőbb Gazdasági Tanács.

A kereskedelmi és ipartügyi minisztériumban folynak az előkészületek a Legfelsőbb Gazdasági Tanács megalakítására. A minisztérium már bekérte az érdekképviseletektől a jelölő listákat. A Legfelsőbb Gazdasági Tanács azonnal megalakul, mihelyt a Gazdasági Tanács működési szabályzata elkészül, amit Pop Valer miniszter állandóan sürget.

IM HERRENMODEGESCHAFT.

„Ich möchte gern ein Geschenk für einen alten Herrn kaufen.“

„Vielleicht eine schöne Krawatte.“

„Er hat einen langen Vollbart.“

„Dann nehmen Sie doch ein Paar Pantoffel.“

Porzsolt Károlyt választotta elnökévé a turda-i Csizmadia Ipartársulat

A Turda-i Csizmadia Ipartársulat nagy érdeklődés mellett tartotta meg folyó évi rendes közgyűlését. Erdélyi Sándor alelnök elnökletével a Magyar Iparosegyletben. A közgyűlés kegyelettel adózott néhai érdemes elnöke: Farkas Miklós emlékének a érdemeit jegyzőkönyvileg is megörökítette, majd pedig a megüresedett elnöki tisztséget töltötte be, elnökké Porzsolt Károly csizmadia mestert választotta meg. Az évi beszámolókat és folyó évi előirányzatokat letárgyalásával és elfogadásával ért véget a közgyűlés, mely után szokás szerint barátságos társas vacsora volt.

EPPEN A FORDITOTTJA.

Döcög és Pöcög beszélgetnek. Döcög így szól:

— Amerikában a nők a férjük arcképét a körműkre festetik. Ott most ez a legújabb divat.

Pöcög rezignáltan jegyzi meg:

— Az én feleségem ennek a divatnak éppen a fordítottját csinálja.

— Hogyan?

— Nem a férje képe van a körmén, hanem a körme a férje képén.

Ugyanazon okmány nem róható meg kétzeri illetékekkel.

Igen érdekes ügyben hozott ítéletet a cluj-i törvényszék. A Szilágyi Eleonóra R. T. cluj-i likörgyárnál bírságjegyzőkönyvet vettek fel a repülőbéllyeg ellenőrök, mert egy szabályszerű bélyeggel el látott számlán igazolta a részvénytársaság a számla értékének kifizetését anélkül, hogy a vonatkozó nyugtából is leróta volna. A bírságjegyzőkönyv ellen a cég a törvényszékhez folyamodott, a mely helyt adott a felelősségnek és ítéletében kimondotta, hogy a számlabélyeg lerovásával a Szilágyi Eleonóra cég eleget tett illetékkötelezettségének és ugyanazon okmány kétzeri illetékekkel nem róható meg.

Salaj-megye prefectusa elé tárják a zalau-i kisiparosság sérelmét

A Zalau-i iparosság nagygyűlést tartott a munkakamara helyiségében. Az iparosságot Oncusa Ioan kamarai elnök hívta össze és tárgysorozatuk legfontosabb pontja a Társadalombiztosító Intézet ellen felmerült sérelmek özöne volt.

Dr. Gecze János ügyvéd kimerítően ismertette azokat a sérelmeket, amelyek az iparosságot és egyben alkalmazottaikat érik. A munkásság részéről

Debrecei Bálint nyomdász szólalt fel, aki szintén a régi bajokat tárta a közgyűlés elé.

Több felszólalás után a közgyűlés azt a határozatot hozta, hogy sérelmeit írásba foglalja és egy tiztagu küldöttség útján átadja dr. Gurzeu Mihai prefectusnak. Amennyiben eme közbelépésnek nem lesz meg az eredménye, úgy Zalau kisiparossága egész Salaj megye iparosságát nagygyűlésre fogja egybehívni, közös sérelmei védelmére.

Anyagbeszerzési és munkavállaló szövetkezetet létesít az oradea-i Vas- és Fémipari Munkaadók Szindikátusa

„A szövetkezetekbe való tömörülés az iparosság gazdasági és erkölcsi helyzetének feljavítását vonja maga után.“

A múlt héten tartotta meg az oradea-i Vas- és Fémipari Munkaadók Szindikátusa ezévi első közgyűlését, amelyen a tagok közül igen nagy számban jelentek meg.

Singer Endre elnök nyitotta meg a közgyűlést, beszámolt a Szindikátus eddigi munkásságáról, hangoztatta, hogy a Szindikátust át kell szervezni, be kell szervezni az összes e szakmában lévő munkaadókat, főként a kovácsokat is, hogy oly taglétszámot biztosítsunk a Szindikátusnak, amely

lehetővé teszi, hogy anyagbeszerzési és munkavállaló szövetkezetet létesítsenek.

Ezt azonban csak úgy lehet elérni, ha a tagok úgy erkölcsileg, mint anyagiilag teljes erővel és odaadással támogatják az elnökséget. A cluj-i, arad-i és timisoara-i munkaadók szervezkedése igen szép eredményeket vont maga után, azonban az oradea-i iparosság szervezetlen nagy részben és ezért támogatni kell mindenkinek a szervezkedési akciót a propagandát kell kifejteni.

Legalább 200 tagra van szükség, hogy a szövetkezetet megalakíthassák, annál is inkább, minthogy ennek előmunkálatai megkezdődtek.

Az elnök ismertette a szövetkezetekre vonatkozó törvények rendelkezéseit és vázolta a más váro-

sokban megalakult szövetkezetek eredményeit, hangoztatta, hogy

a szövetkezetekben való tömörülés az iparosság gazdasági és erkölcsi helyzetének nagy mérvű feljavítását vonja maga után.

Az elnök javaslatára ezután a közgyűlés dr. Sáhy László ügyvédet választotta meg a Szindikátus és a létesítendő szövetkezet ügyészévé.

Török Sándor kérdést intézett, hogy a Szindikátus ki akar-e lépni az Építőiparosok Szövetségéből, mire az elnök válaszában, amit a közgyűlés egyhangulag tudomásul vett, hangoztatta, hogy erről szó sincsen, mert a Szindikátus a Szövetség kebelében működik, azonban szakmabeli kérdésekben saját maga határoz.

Medi Lajos kérdést tett föl bizonyos galat-i szövetség oradea-i fiókjának működésével kapcsolatban, amelyre az elnök válaszolt kifejtve, hogy az említett szövetség fiókjának működése az össziparosság tömörítését célozza, anélkül azonban, hogy ezáltal a most működő egyesületeket zavarná.

Stern Béla hozzászólva az elnöki bejelentéshez, azt mindenben helyesnek és célszerűnek tartva, kérte a közgyűlést, hogy ezen értelemben járjon el. A javaslatot a közgyűlés egyhangulag fogadta el és az elnök zárószavai után feloszlott.

Cellulóze bükkfából

Csehszlovákiában több mint 750.000 hektárnyi bükkfaerdő van, amelyekben évente 2,5 millió köbméter fát termelnek ki. E fa értékesítését megnehezíti, hogy a bükkfaerdőben kitermelt fa 80 százaléka gyenge minőségű tüzelőfa. Kárpátalján három vegyipari vállalat dolgozik ugyan, de csak az évi fakitermelés kis részét használja fel. Az utóbbi időben az erdőgazdálkodás állami kísérleti intézete új faértékesítési lehetőségeket állapított meg. Így többek között előkészítették a gyengeműködő bükkfának a cellulóze gyártásánál való felhasználását is.

Kárpátalján tervezték egy hatalmas cellulózegyárat létesítést, amely bükkfából fogja a cellulózet gyártani. Egyes külföldi államokban már üzemben vannak hasonló gyárak. A Prager Presse ezzel kapcsolatban rámutat arra, hogy a Ringhoffer-művek éveken át kísérleteket folytattak a bükkfa-cellulóze előállításával és kétségtelenül beigazolódott, hogy a bükkfa alkalmas a cellulóze gyári előállítására. Előmozdítja ezeket a törekvéseket az is, hogy míg a gazdasági válság mélypontján a puhafa és a bükkfa árai között alig volt különbség, az utóbbi hónapokban ez a különbség erőteljesen fokozódott és most éppen ezért rentábilissá vált a cellulózenak bükkfából való előállítása.

MEGNYUGTATÁS.

— Egy idősebb hölgy a moziba megy és elviszi a kis pincsijét is.

— Bocsanat, nagyságos asszonyom, — szól a jegyző — a kutyát nem szabad bevinnie.

— Ugyan, kérem, — szól a hölgy, — egész nyugodtan beengedheti. Mit ért ez a kutya az egész előadásból?

Nem lehet a postacsomagok után értékkilétet szedni.

Cluj város időközi bizottsága mintegy másfél évvel ezelőtt bevezette a kézreztelés ügynevezetű „taxa ad valorem” illetéket. Illetéket szedtek minden, a városban érkező és onnan kiszállított áru után. Az érdekeltek a taxa ad valorem ellen a közigazgatási bíróság előtt panaszt emeltek. A bíróság a közigazgatási törvény paragrafusaira hivatkozva, a panaszosokat elutasította és kötelezte az illeték megfizetésére. Pár héttel ezelőtt a város időközi bizottsága elhatározta, hogy az illeték szedését kiterjeszti a postán érkező árukra is. Ebben az értelemben átiratot intézett a postaigazgatósághoz. A központi postaigazgatóság néhány nappal ezelőtt értesítette a várost arról, hogy kérését — tekintettel arra, hogy a postai küldeményeknek egységes tarifája van és továbbmenő költségekkel az érdekelteket nem terhelheti meg — nem teljesítheti.

Nagy frikciós présünkön
présléseket elvállalunk
Dukász Testvérek
Arad, Strada Gojdu 3.

Balázs Antal cluj-i fodrászmester ünneplése

A cluj-i fodrászmesterek abból az alkalomból, hogy Balázs Antal fodrászmester énlődségének és házasságának 25. éves évfordulóját érte el és hogy 5 év óta élneke a cluj-i fodrászmestereknek, a napokban az Aggmenház dísztermében rendkívül meleg ünneplésben részesítették. Az ünnepeket elsőnek Spacsek Ferenc fodrászmester üdvözlötte és a kartársak nevében ezüst cigarettatársát nyújtott át. Közben lehullott a lepel az ünnepektől fényképről fia, ifj. Balázs Antal a 25 éves házassági évforduló alkalmával ezüstgyűrűt adott át Koch Mihály násznagynak, aki az ezüstlakodalmas házaspár újjára hozta azokat. Virágkosarat adott át a jubiléumnak a tiszteletükre megjelent ünnepi közönség. Ugyancsak ez alkalommal üdvözlötte Hegedűs Ferenc szép beszéddel Spacsek Ferenc, Focht Jakab és Csáp József fodrászmestereket, akik már 50 éve énlődséget töltenek. Demeter Ferenc, a cluj-i Iparosgyűlés nevében üdvözlötte a jubiléumot, utána Turkál Róbert beszélt, majd Szakáll Ferenc a satu-mare-i Szabó Zoltán, a care-mare-i, König Károly a Targu-Mures-i kartársak nevében üdvözlötte a König a „Fodrász” című szaklap szerkesztősege nevében aranyplakettet adott át. A felköszöntők során Böszörményi Sándor nagy tetszést keltő felköszöntőt mondott. A kedves ünneplésért Balázs Antal meleg köszönetet fejezte ki, azért a ragaszkodásért, amellyel önzetlen munkásságát a cluj-i fodrásztársadalom támogatta.

MEGHATOTTASÁG.

A színházban két asszonyosság ül egymás mellett.
— Micsoda rémis családi tragédia — mondja az egyik színpárló.
— Talán kölcsönadom a zsebkendőmet? — kérdi a másik.
— Nem, nem, édes. A következő felvonás még belefér az enyémbé.

A „Hűségnyilatkozó” cégekkel szemben nem emelt taritát a CFR

A vasuti díjszabás újabb emelése felzúdulást okozott kereskedelmi és ipari körökben. A nehézipar nem is hajlandó az emelés tudomásul venni. A fémipari szövetség intervenciójára a vasutigaratóság most közölte, hogy a „hűségnyilatkozatokat”, amelyekben a cégek kötelezettséget vállaltak arra, hogy más szállítási eszközöket nem fognak igénybe venni, amikor vasuton is szállíthatnak, iparágak szerint fogja alkalmazni, nem pedig vállalatokként. Ugyancsak kijelentette a CFR, hogy amennyiben az érdekelt cégek aláírják a „hűségnyilatkozatot”, azok a mostani, tehát fel nem emelt szállítási feltételeket fogják fizetni.

SZORULT HELYZET.

Egyik éjjel gróf Elit Ubul émlőtsága személynén becsengetett a házirosvához és igazottan mondta:

— Doktor ur, kéhem, azonnál jöjjön hozzánk, súlyos beteg van a háznl!

— Ki beteg? — kérdezte öltözködés közben az orvos.

— Én, de nem volt senki, akit elküldhettem volna a doktor urért, ezért hát magam jöttem el.

A TARGU-MURES-I ÉPÍTŐIPAROSOK JUBILÁRIS KÖZGYŰLÉSE.

A Targu-Mures-i építőiparosok szövetsége a napokban tartotta meg harmincéves jubiláris közgyűlését. A díszközgyűlésen a többi ipartársulatok kiküldöttel is nagy számmal vettek részt. A Bustya Béla elnök vezetése alatt lefolyt jubiláris közgyűlésen a szövetség harminc éves múltját ismertették. A jelentős tudomásul vétel után Godt Adolf köszöntötte Kulcsár Lajost, a szövetség titkárát, hegyedzsásados titkárát jubileuma alkalmából. A számadások elfogadása után elnöknek Bustya Béla, díszelnöknek Godt Adolfot, ügyvezető alelnöknek Csák Ferencet és alelnöknek Herczeg Ferencet választották meg.

MESÉS VACSORA.

Két költő beszélget:

— Tudod, tegnap este egy fillérem sem volt.

— És vacsora nélkül feküdtél le?

— Dehogy.

— Hát mit tudtál pénz nélkül vacsorára emni?

— Mit ehet egy költő, ha nincs pénz? Ettem.

kérlek, mesepécenyét és utána költött káposztát.

Értekezlet a miniszteriumban a munka- és mesterkönyvek kiadásával kapcsolatban

Kiknek nem kell vizsgálni? — A sofföröknek is kell munkakönyvet váltaniok.

Az ipari vizsgáztató bizottságok működésének megkezdésével kapcsolatban Nistor munkügyi miniszter ezéleskörű konferenciát tartott, amelyen résztvettek: Stavri Cunesu a munkügyi miniszterium igazgatója, Georgean, I. Chirila, Petre Popescu és N. Popea inspektorok. A tanácskozáson többek között a következőket beszélték meg:

Elhatározták, hogy a vizsgáztató bizottságok először a képesítési könyvek becseréléséről döntenek.

A bizottság ülésén részt kell vennie a munkügyi inspektoroknak. Csak azoknak a munkakönyveknek a becserélését kell ellenőrizni illetve kiadni, amelyeket előír a törvény.

Igy a nem osztályozott (minősített) iparosokra nem kell új könyvet kiadni.

A sofförök részére csak soffóri vagy mechanikus autóvezetői munkakönyvet adhat ki a bizottság, de nem vizsgálhatja a hajtási engedélyeket.

Új munkakönyvre kell becserélni a következő munkakönyveket: azokat az igazolványokat, melyeket az 1912-ös munkatörvény alapján bocsátottak ki, ugyanennek a törvénynek Basarabiára vonatkozó rendelete alapján kiadott munkakönyveket, az 1884-iki ipartörvény alapján kibocsátott munkakönyveket, az 1907-ben kiadott ipartörvény alapján kibo-

csátott igazolványokat, a Bucovina számára kiadott 1935-ös miniszteri rendelet alapján kiadott diplomákat, valamint az összes bucovina-i textilmunkások munkakönyveit.

Ha a vizsgáztató bizottság nem találja megfelelőnek a benyújtott iratokat a szakismesetek, vagy a működési idő szempontjából, akkor

vagy újabb vizsga alá vetheti az illető kérvényező, vagy mesterkönyvét munkakönyvre cserélheti ki.

Mesterkönyvet vizsga nélkül a következők kaphatnak: az állam által elismert képesítésű mérnökök és építésszek, valamely felső ipariskolát végzetek, bányász-mesterek, akik betudják bizonyítani, hogy legalább tíz esztendeje dolgoznak a bányáiparban s hogy legalább öt évig voltak megszakítás nélkül felügyelők vagy munkavezetők és végül azok, akik bányamesteri iskolát végeztek.

A fenti rendelkezések egyenlőre hiányosak.

Nem tisztázták ugyanis azt a kérdést, hogy azok a munkakönyvvel rendelkező munkások, akik 10 év óta dolgoznak szakmájukban mint munkavezetők kaphatnak-e külön vizsga nélkül mesterkönyvet.

A miniszterium csak a bányamunkásokról gondoskodott az irányban, a többiekéről nem.

Bevásárlási szövetkezetet alapítottak az arad-i férfiszabó mesterek

Az arad-i szabóipar egy régi kívánsága és életrevaló terve vált valóra: a férfiszabók bevásárlási szövetkezte vasárnap délelőtt tartotta meg alakuló közgyűlését az Iparos Otthonban. Az alakuló közgyűlésre a szövetkezet tagjai teljes számban jelentek meg. Az elnöki megnyitó után az előkészítő bizottság nevében Márton Sándor titkár számolt be az eddigi munkaeredményről és rámutatott arra, hogy a mai gazdasági életben milyen nagy szerepe van az iparosok szövetkezetbe való tömörülésének és hogy az állam belátva a gazdasági életnek szövetkezeti alapon való fejlődés lehetőségét, nagymértékű támogatásban is részesíti a szövetkezeteket. A szabóiparosok szövetkezetbe való tömörülése főként azt célozza, hogy a tökeszegény kisiparos, aki csak kis mennyiséget képes vásárolni, olyan áron szerezhesse be szükségletét, mintha nagyban

vásárolna. Az előkészítő bizottság ezután ismertette a szövetkezet alapszabályait, amely szerint az arad-i szabóiparosok beszerzési szövetkezte 100 taggal alakult meg és kilenc tagu igazgatóságot és három tagból álló felügyelőbizottságot választott. A szavazás során az új szövetkezet tisztikara a következőképpen alakult meg: Elnök: Milas Gavril, alelnök: Weiss Stefan, igazgatóság: Milas Gavril, Arion Nicolae, Huppert Fülöp, Podrumar Dimitrie, Márton Sándor, Camenitchi Teodor, Stuparin Simion, Csont Sándor, titkár: Márton Sándor, felügyelőbizottság: Baranyi Ferenc, Mocuta Gheorghe, Cheveresan Juon, póttagok: Martics Ferenc, Barbu Gavril, Chisan Cornel. A tisztikar megválasztása után az alakuló közgyűlés Carol király és a munkügyi miniszter lelkes életése közben ért véget.

A mészárosoknak is be kell cserélniük iparigazolványukat.

A cluj-i Kereskedelmi és Iparkamara ezúton közli, hogy az összes mészárosok, akik az általuk levágott állatokat kicsinyben árusítják, az új ipartörvény értelmében kötelesek a már meglevő iparigazolványaikat az illetékes munkakamaráknál becserélni. Ha ilyenre nem rendelkeznek, kötelesek mesterkönyvet váltani. Mindazokat, akik ennek a rendelkezésnek nem tesznek eleget, a fenti törvény értelmében 100—10.000 lei bírsággal sújtják. Ugyanilyen büntetés alá esnek azok is, akik a munkakamara által kiállított munkakönyv nélküli segédek, vagy munkásokat alkalmaznak.

MIERT NEM?

— Anyuka — kérdi Gyuri — miért vadásznak a tigrisekre és oroszlanokra?

— Mert megölik a bányákat.

Gyuri pár pillanattal eltűnődik, aztán megkérdi:

— Akkor miért nem vadásznak a mészárosokra is?

JELLEMZŐ PARBESZED.

Két fiatalember beszélget.

— Sajnálom a papát — mondja — az egyik — most egy másik asszonyt is el kell neki tartani.

— Mi az, csak nem kötött viszonyt valakivel?

— Azt nem. De én is megpróbáltam.

Szalagfűrészszek eladók

egy Kirchner gyártmányu, 105 cm. kerékátmérővel, rönkvágásra is alkalmas és egy kisebb belföldi gyártmányu, olcsó áron megkapható.

Erdeklődni:

REINHART FÜLÖP bútorgyár

ARAD, Str. Horia 2. szám.

A megértés és belső béke jegyében folyt le a Sft.-Gheorghe-i Iparos Otthon közgyűlése

Február 21-én tartotta a sft.-gheorghe-i Iparos Otthon rendes évi közgyűlését a tagok általános érdeklődése mellett az egyület házában nagytermében. A fiatal, de óriási lendülettel fejlődő egyesület elnöke Lurtz Gyula nyitotta meg a népes gyűlést. Megnyitójában kihangsúlyozta úgy az Iparos Otthon, mint az Iparosszervezet megsokszorozódott jelentőségét, felhívta az iparosságot az egyület körül való tömörülésre, mely az Ipartestületek felhasználása után szervesen maradt iparos társadalomnak nemcsak otthona, de védője, tanácsadója, menedékháza kell legyen.

A pénztárnok, gazda, ellenőrök jelentéseiből egy anyagilag biztos alapokon nyugvó egyesület képe bontakozik ki a jelenlevők előtt. A titkári jelentés az erkölcsi és kulturális eredményekről adott számot.

Az egyesületnek több mint 200 tagja van, kik között nemcsak az iparosság, de a város minden társadalmi osztálya képviselve van. Különböző osztályai bizonyítják azt a gondos és alapos munkát, melyet kulturális téren végez.

Temetkezési biztosító csoportja minden fennakadás nélkül 25 esetben fizetett ki az elmúlt év folyamán elhalt tagjai után 9—9000 lei temetkezési segélyt. A csoport tagjainak a száma közel hat-száz. Különböző tartalékjai teljes mértékben biztosítják további zavartalan működését.

Az Ipartestületek megszüntetése óta az Otthon jogvédelemben is részesíti tagjait, rendelkezésre áll ügyes-bajos dolgaikban, kiküszöbölni igyekszik nyelvbéli nehézségeiket, felvilágosító munkát végez és ebből a célból helyet ad tagjai sorában a vidék önlő iparoságának is.

A beszámoló után az egyesület régi vezetősége, melynek élén Lurtz Gyula elnök állt, megbízatása lejárván, lemond. A kiküldött jelölő bizottság ajánlatára a közgyűlés egy 12 tagú igazgatóságot és 28 tagú választmányt választott.

Az egyesület éléről távozott és az aktív vezetéstől teljesen visszavonult Lurtz Gyula, ki kilenc éven át vezette önzetlenül kitartással és lelkiismeretes munkával. Visszavonulását a közgyűlés legmélyebb sajnálattal vette tudomásul és érdemei elismeréséül Papp Dezső eddigi alelnökkel együtt az Iparos Otthon tiszteletbeli elnökévé választja.

Az újonnan megválasztott, fiatal erővel fel-friessített igazgatóság van hivatva az egyesület élére új elnököt és tisztségviselőket választani és a megkezdett munkát tovább folytatni.

A közgyűlés a megértés és béke jegyében folyt le minden zavaró incidens nélkül. Ugy látszik az egyület kebelében régebben dúló harcok befejezést nyertek, felülkerekedett a jobb belátás s most már semmi akadály, hogy az Iparos Otthon teljesíthesse azt a hivatást, amit az iparos és nem iparos társadalom tőle elvár. Ebben a munkában maga mellett fogja találni nemcsak a többi egyesületeket, de a város minden rendű és rangú polgárát is.

PROGRAM.

Mandulák üsztilakodalmukat ünnepelték és a vacsora után Mandula újságot akart olvasni.

Erre az aszony kitépte kezéből az újságot és azt mondta:

— Mőric, ma nem lesz olvasva, ma őrvölve lesz...

Az állami erdő- és fűrészüzem alacsonyabb épületfaárakat állapított meg, mint a magánkézek.

Az állami fűrés- és erdőüzem legújabbban összeállított árjegyzéke jóval alacsonyabb épületfa árakat tüntet fel, mint a magánkézeké. Szakértők állítása szerint az állami erdőüzem ezután csak minimális mértékben szállít a magánkereskedelem számára, mert az a célja, hogy az általa megállapított alacsonyabb árakkal csökkentse a magánkereskedelem faárát illetve, hogy mérsékelje a magánkereskedelem és a magánvállalatok által legutóbb megállapított új árakat.

FATALIS HELYZET.

Kohn, a vidéki kiskereskedő, ezt a levelet írja a nagykereskedőnek:

„Küldje azonnal a megrendelt árukat, mert ing és alónadrág nélkül állok az üzletben”.

Megalakul a sighet-i Iparosok Aggmenháza

Emlékiratban kéri az önlő kézműveskamarak megalapítását.

A sighet-i iparosok szindikátusa rendkívüli közgyűlést tartott Alexandru Valean elnöke alatt az Iparos Otthon helyiségében. A jegyzőkönyvet Stark Sándor vezette.

A közgyűlés kimondotta, hogy

az iparosok Aggmenházát egyenlőre szerény keretek között is megalapítja és az Iparos Otthon által felajánlott helyiséget 4—5 ágygal felezteti.

miután az Iparos Otthon közgyűlése az engedélyt a helyiség használatára megadta. Külön bizottság fogja a menház fenntartását az eddigi és az ezután gyűjtendő alapból fedezni.

Határozatilag kimondták, hogy az iparosok sérelmeit és óhajait feltáró és Valean Sándor elnök

által előterjesztett tíz pontból álló emlékiratot a minisztériumhoz felterjesztik.

A memorandumban többek között tiltakozni fognak a régi ipartestületi taxáknak közadók módjára való behajtása ellen.

Kérni fogják az önlő kézműveskamarak megalapítását,

a trösztök és kantellék feloszlását és hogy a kis iparost ne kényeztessék a betegségyező pénztárba való belépésre. A többi pontok között szerepel, hogy a maramureş-i iparosok hathatós intézkedéseket kérnek a csempészés megállítására.

A közgyűlés egyhangú lelkesedéssel vette tudomásul Valean elnök előterjesztését.

Az ipari befektetéseknek alig négy százalékát teszi csak ki a Creditul Industrial kihelyezési állománya

Az utóbbi években alig szerzett új hiteket az ipar számára a Credit Industrial.

A Societatea Natională de Credit Industrial (Nemzeti Ipari Hitelintézet) rendes közgyűlésén O. Kiriacescu elnökolt.

Ipari körökben érdeklődéssel várták a Credit Industrial közgyűlését, mert azt remélték, hogy az igazgatósági jelentés a közeljövőben meginduló nagyvonalú ipari hitelfolyósítási akcióról fog beszámolni, annál is inkább, mert az ipar hitelszükséglete a fokozódó termelés és a nagyobb állami megrendelések következtében nagymértékben megnövekedett. Az igazgatóság jelentése azonban nem foglalkozik az intézet jövő hitelpolitikájával, csak Kiriacescu Oscar, a Credit Industrial elnöke érintette beszédében, hogy a Credit Industrial igyekeznék fog olcsóbb hitelhez juttatni az ipart.

AZ IGAZGATÓSÁG JELENTÉSE

Amint az igazgatósági jelentésből megállapítható, az utóbbi két év alatt 970 millió lei új hitelt folyósított a Credit Industrial az ipar számára, azonban ezt a tőkét is oly módon, hogy

több, mint 700 millió leit az adósoktól esedékes részletek fejében hajtott be és csak alig 200 millió lei új tőkét szerzett az ipar számára.

Ez utóbbit is főleg a nehézipar számára szerezte meg, amelynek az utóbbi két év alatt kb. 207 és fél millió lei új hitel folyósított a Credit Industrial.

A mérleg szerint a Credit Industrial összes kihelyezései 2 milliárd 651½ millió leit tettek ki az 1936. év végén, amely az ipari szakmák szerint a következőképpen oszlott meg:

	millió lei
Vas és fémipar	826.3
Élelmiszeri ipar	530.7
Textilipar	251.8
Petróleumipar	235.2
Bőripar	155.4
Fáipar	88.2
Kerámiai ipar	62.1
Nyomdaipar	44.—
Elektromossági ipar	33.2
Vegyipar	30.2
Egyéb iparágak	395.3

Összesen 2652.4

A jelentés szerint az intézet 13 évi fennállása alatt 13 milliárd 231½ millió lei hitelt igényelt a belföldi ipar, amelyből a Credit Industrial 7 milliárd 44 millió leit folyósított. A hét milliárdból kb. 4½ milliárdot a megállapított részletekben visszafizettek, a többi jelenleg is ki van helyezve.

Ipari körök szerint a romániai iparba jelenleg hatvan milliárd lei van investálva, amelynek alig 4 százalékát teszi ki a Credit Industrial kihelyezési állománya, sőt alig egytizedrészét annak a hitelnek is, amit az ipar kénytelen igénybe venni a termelés folytatásához. A Credit Industrial ilyen szűkkeretű működése tehát nem nagy jelentőségű az ipari fejlődés szempontjából, annál kevésbé, mert évek óta alig szerzett új tőkét és ezt is majdnem kizárólag a Banca Nationalától.

A közgyűlés egybőként elfogadta az összes pontokat, osztatékul 6½ százalékal fizetését határozta el, a múlt évi hat százalékkal szemben.

A turgumures-i Kocsigyártó Ipartársulat közgyűlése

A turgu-mures-i Kocsigyártó Ipartársulat a Magyar Iparos Egyesület székházában tartotta meg rendes évi közgyűlését. Olan Antal volt elnök lemondásával megüresedett elnöki széket Görög Albert megválasztásával töltötték be, Buksa Jánost pedig alelnöknek és lemondott Olasz Antalt tiszteletbeli elnöknek választották meg. A társulat tagjai sajnálkozással vették tudomásul, hogy Vitális Albert nem fogadta el az elnöki tisztséget. Görög Albertet, az új elnököt pedig osztatlan szeretetükről és becsülésükről biztosították. A közgyűlés után az ipartársulat tagjai közös vacsorán vettek részt az „Olasz kikötő” vendéglőben.

FELREERTETT DIAGNÓZIS

As öreg Tarhonya beállított az orvoshoz és elpanaszolta, hogy a jobb lábában elviselhetetlen fájdalmakat érez.

Az orvos megvizsgálta, aztán így szólt:

— Ezen nem lehet segíteni, Tarhonya ur, ez az öregbég jele.

— Ugyan, — legyintett erre Tarhonya, — azt én nem hiszem el.

— Mert nem?

— Mert a másik lábam pont olyan öreg és még se fáj.

Meghalt Badár Gábor arad-i kovácsmester.

E hét szerdáján hosszas szenvedés után, 55 éves korában elhunyt Badár Gábor arad-i kocsigyártó iparos. Csütörtök délután temették nagy részvét mellett. A temetésen az Arad-i Kocsigyártók Szindikátusa testületileg vett részt, valamint kegyeletük jeléül a ravataira koszorút helyeztek el.

Az arad-i kocsigyártó iparosok értekezlete.

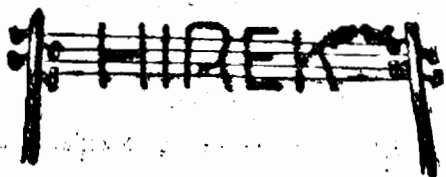
Az arad-i kocsigyártó iparosok a rendes időtől eltérően e hó hetedikén, vasárnap délelőtt fél 10 órai kezdettel tartják rendes havi összejövetelüket, amelyre a tagok teljes száma megjelenését kéri az elnökség. Az értekezlet kezdete azért lett d. e. fél 10 órában megállapítva, hogy tagjaik résztvevésének dr. Gabos Jenő szindikátusi ügyésznek az Iparos Kulturház nagytermében ugyancsak délelőtt tartandó előadásán.

HAROMSZOROS CSALADI UNNEP.

— Ma nagy napom van.

— És pedig?

— Egy éve, hogy egybekeltünk a feleségemmel, névnapom is van és a kisebbik fiunk ma leti két éves.

AZ IPAROS

Megjelenik minden pénteken.
Előfizetési ára egész évre intézményeknek és nagy cégeknek 1000 lei, félére 500 lei. Iparosoknak egész évre 300 lei, félére 150 lei, negyedére 75 lei.
Redakcia és adminisztráció — Szerkesztőség és kiadóhivatal — Redaktion und Administration: —
Arad, Caminul Industriaşilor — Iparos Otthon.
Hirdetések négyzetcentimétere 6 lei. Éves köteteknél árendemény.

— A nemzeti munka védelméről szóló törvény és a géphehozatal engedélyezése. A kereskedelmi és iparügyi minisztérium mellett működő külkereskedelmi bizottság közli, hogy új feltételt ír elő a géphehozatal iránti kérelmek teljesítésével kapcsolatban. Mindazon cégek, amelyek gyárak berendezése, vagy gyári berendezések kibővítése végett behozatali engedélyeket kérvényeznek, kötelesek a jövőben a megkívánt iratokon — számlák, egyéb igazoló okmányok, — kívül olyan értelmi igazolást is bemutatni, hogy eleget tettek a nemzeti munka védelméről szóló törvény intézkedéseinek. Ezt az iratot, amely a személyzetre vonatkozó adatokat tartalmazza, nélkülözhetetlennek minősítik és hiányában egyetlen kérvényt sem intéznek el.

BALI ÉLMÉNY.

— Képzeld csak, megkezdődött a tánc, én és a férjem is kiálltunk egy foxtrottra, egyszerre csak a férjem is kiálltunk egy foxtrottra egyszerre csak a táncba kezd.
— Mit nem mond, talán megbolondult a kedves férjem?
— Dehogy. Elszakadt a hőzentrágera.

— A lakászszerződések illetékezése. A pénzügyi igazgatóság illetékes ügyosztálya felhívja az érdekelteket, hogy a lakás- és üzleti bér szerződéseket a megkötés napjától számított harminc napon belül nyújtsák be illetékezés végett, mert ellenkező esetben négyzesezer bírságot kell fizetniük.

Egy kávéház

Irta: MOLNAR FERENC

Ezuttal álljon itt egy csöndes kis történet ennek a városnak az életéből, egy furcsa és majdnem azomori kis história, amit nem tudok hová tenni, amelyben — úgy érzem — éppoly szimbolikus erő lüktet, mint a falvak népének egyszerű meséiben. Ha majd valaha valaki megcsinálja a tökéletes magyar népköltészeti gyűjteményt, vegye fel ezt a mesét a legnagyobb magyar falunak, Budapestnek a meséi közé.

Volt itt egy sarkon egy kávéház. Egy egyszerű, de jólmenő kávéház, ahová elég finom urak jártak éjjel-nappal. A másik sarkon volt egy rozoga kis földszintes ház, amely éppenséggel nem illett abba a fényes utcába. Egy napon emberek jöttek és kezdtek bontani a kis házat. A szomszéd kávé megörült ennek. Ha új ház jön, az csak jó neki. Bótkosok, akik átjönnek pikkolózni, husz-harminc új lakó, akinek kell a közelben kávéház... Szóval, örült. A sarkon pedig állott egy hordár, régi, ismert figura, egy szegény öreg seidő, aki egész éjjel ébren volt, mert minden reggel hat órakor bement a kávéházba és ott két megrögzött kártyástól kapott két-két pengőt, hogy vigye haza a feleségüknek kosztipénz gyanánt asnapra. A két kártyás egész éjjel várta a blattot és rendszerint reggelre megkereste a virocsapósnát. A hordár már nem is beszélt sokat valük, egyszerűen elvett az asztalról négy pengőt és elment vele. Éveken át. Ez mindig hat órakor, fél hét körül történt.

Hát bejön egyszer a hordár és szépen köszön a kávésnak:

— Jó reggelt, a virocsapósnáért jöttem.
— Hallja — mondja neki a kávé, — én ma egész éjjel rosszul éreztem magam. Folyton arra gondoltam, hogy milyen borzasztó lenne az, ha itt a rozoga ház helyén, az új palotában egy kávéház is volna. Akkor én dönnre volnék téve.

— Ugyan, menjen! — mondja a hordár. —

Meghívó

Az Arad-i Ipari Szindikátusok Federációjának előadás sorozatát fog tartani az Iparos Kultúrhaáz dísztermében közérdekű iparos problémákról.

A bevezető előadást Dr. Gabos Jenő ügyvéd, a Federáció ügyésze fogja tartani Vasárnap folyó hó 7-én, d. e. 10 órai kezdettel, amelynek tárgya: Az új büntető törvénykönyv ipari vonatkozású intézkedéseinek ismertetése.

Tisztelettel meghívjuk fenti előadásunkra és kérjük, hogy minél nagyobb számban vegyenek részt neves előadónk értekezésének, annak elismert kitéző előadásában való meghallgatására.

Tisztelettel:

Az Arad-i Ipari Szindikátusok Federációjának Elnöksége.

FELHABORÍTÓ.

Feleség az urához:

— Felháborító, a családodny lop.
— Honnan tudod?
— Eltűnt az ezüstkanalunk.
— Melyik?
— Amelyiket a múlt héten hoztunk haza a bankettől.

— Megnyílik a külföldi pénzesutalvány-forgalom. A Banca Naţională körrendeletet küldött összes fiókjához a nemzetközi pénzesutalvány-forgalom lebonyolításáról. A külföldre szóló postai pénzesutalványok feladásánál 38 százalékos prémium számítandó, kivételt csupán az ausztriai vízonnyal képez, amennyiben itt a hivatalos árfolyamon kívül csupán a kezelési költséget számítják fel. A következő országokba lehet pénzesutalvány utján pénzt küldeni: Anglia, Ausztria, Belgium, Dánia, Danzig, Délamerika államai, Egyesült Államok, Franciaország és gyarmatai (Algír, Líbia, Marokkó és Szíria), Kanada, Lengyelország, Lettország, Mexikó, Norvégia, Olaszország, Palestina, Peru, Portugália, Svédország, Tunisz és Uruguay. Hollandiával, Spanyolországgal és Svájcjal ideiglenesen szünetel a pénzesutalvány-forgalom. Az országból havonként 2000 lelt lehet külföldre küldeni, viszont az országban tartózkodó címzett csak 1000 lelt értékű pénzesutalványt vehet át havonként. Ujság-előfizetések fedezésére magánosok legfeljebb 1000 lelt, papírkereskedések és hírlaprodák pedig 10.000 lelt utalhatnak át postai utalvánnyal.

— **MÁRCIUS ELEJÉN KEZDŐDNEK AZ IPARI SZAKVIZSGÁK.** Az új ipartörvényben előírt szakvizsgák ügyében legutóbb értekezlet volt a munkaügyi minisztériumban és elhatározták, hogy az egész ország területén március elején kezdődik meg a vizsgáztatás. Ezzel kapcsolatosan a vizsga-bizottságok működését is szabályozták, amennyiben megállapították, hogy a tulajdonképpeni vizsgák előtt a bizottságok tagjait kell az elnököknek ellenőrizniük. A törvény értelmében ugyanis a bizottsági tagoknak magasabb végzettséggel kell rendelkezniük, mint azoknak, akik vizsga végett jelentkeznek. Eppen ezért az elnök előzőleg valósággal levizsgáztatja a vele együtt működő tagokat és csak azután kezdli meg a jelentkezők vizsgáztatását, miután meggyőződött arról, hogy a vizgáztató bizottság összeállításánál a törvény szelleme érvényesült.

TRAGIKUS FOGLALKOZÁS.

— *Látod ezt az embert, aki itt jön szembe ve-lünk? Az arca maga a kicsattanó egészség. Merné erről valaki gondolni, hogy az órái meg vannak számlálva?*

— *Ne beszélj, hát ki ez az ember?*
— *Egy óra.*

— **Felémelték több cikk fogyasztási adóját.** A pénzügyminisztérium mellett működő bizottság most foglalkozott néhány cikk fogyasztási adójának megállapításával. A bizottság határozata értelmében a gyapot után kilónként 9 lei fogyasztási adó fizetendő, a fonódából kikerülő gyapot adója 10 lei kilónként. A fehér, vagy festett, továbbfeldolgozásra alkalmatlan gyapotot 11, az egyszerű gyapotfonalat 12, a fehérített gyapotfonalat 13, a színes gyapotfonalat 17 és végül a gyapotszövetet 13 lei kilónkénti forgalmi adó terheli.

DUPLAN FELHABORÍTÓ

Kris dühösen mondja Kraznak:

— *Hallatlan pimaszság, a fiad 500 lelt ígért a nyomnak, ha felmegy a lakására!*
— *Hihetetlen, — csóválja fejét Kraz — ez a büdös kölyök az utóbbi időben egyáltalán nem nézi, hogy mire adja ki a pénzt...*

Hogy képzél ilyet? Csak nem fognak itt a tözsom-szédságban, a maga nyekára egy új kávéházat csinálni!

A kávé főhélekezett:

— Adjának egy sligovicot Móri bácsinak a jó hírért.

Móri bácsi megitta a sligovicot és elvitte a kártyások négy pengőjét.

Eltelik néhány hét. Aztán egy-két hónap. Megint bejön egyszer a sött ősi reggelén Móri s a kávé megint megfogja:

— Hallja, építenek ám már. Maga ott áll a sarkon, maga láthatja a falakat. Nem úgy néz ki, mintha izé... kávéház... nem.

— Dehogy, uram, dehogy! Ugy néz ki, mintha ületeket csinálnának.

— Egy sligovicot Móri bácsinak! — mondotta a kávé.

Tulajdonképpen elmehetett volna az építéshez és megnézhetné volna a terveket. De valami szorogó érzés azt sugta neki, hogy ne nézze meg. Ha kávéház lesz ott, ugyis elég korán tudja meg. Segíteni meg ugye lehet rajta.

Nöttek, nőttek a falak, már az első emeletnél tartott az építkezés. Kicsit gyanus volt, hogy a bolthelyiségeket nem választották el egymástól fatakkal, hanem nagy teremnek hagyták meg az egész sarkokrész. A kávé megfogta reggel Móriót:

— Öregem — mondta, — montha baj volna. Hol vannak a közfalak?

— Igen, kérem, én is láttam. Nekem is feltűnt.

— Csak nincs baj?

— Nincs. Tudja mi jön oda?

— Micsoda?

— Vendéglő! Direkt kérdezősködtem és a kollégám, aki a Pannónia előtt áll, azt mondta, hogy a Pannónia-vendéglős nyit itt egy gyönyörű finom vendéglőt.

Ez jó hír volt. Vendéglő, az jó a kávéháznak. Onnan sok vendég jön át. Ki is adta a parancsot a kávé:

— Két sligovicot Móri bácsinak!

Mit nyujtsuk a dolgot, egy szép napon megjelent a szomszéd új ház előtt egy nagy létrával a címestő és embereivel együtt felszárgozott az első emelet magasságában egy hatalmas nagy fehér vászontáblát, amelyen éles fekete és piros betűkkel ez volt olvasható:

Novemberben itt megnyílik a Grand Café LOVRANA nagykávéháza Színház után friss ételek és italok Cigányzene.

Mérsékelt árak, kitűnő kiszolgálás.

Ez a déli órákban történt, de a kávéhoz már délután kettőkor orvost kellett hivatni. Az orvos megállapította, hogy valami nagy isgalom érte és kijelentette, hogy jó lesz tartózkodnia a további izgalmaktól, mert épp most vannak elmeszesedőben a véredényei és ha nem vigyáz magára, baj lesz. A kávé délutánra valahogy feltápászkodott és elment a kávéházba, ahol sápadtan, betegesen gubbasztott egy sarokban. De már asnap halálra kellett, amikor egy vendég, aki a kávé félbarnán, kis csészében, langyosan, szilve és kávé habbal kérte, eltanban, bár félbarnán, kis csészében, langyosan, szilve, de sok habbal kapta, így üvöltött a pincérre:

— Na, majd a Lovrana-kávéházban jobb kiszolgálás lesz.

Es ilyen töröket döftek a kedves vendégek a kávé szívébe még néhányat. Éjjel jöttek újságírók és vidám kedéllyel mondták:

— Gratulálunk!

Még volt valami reménye szegénynek és megkérdezte:

— Micsit?

De azok az arcába nevetés:

— Az új kávéházhoz. Remélem, maga is oda fog járni pikkolózni.

Most már bizonyos isgalommal várta a kávé a reggeli hat órákat, amikor Móriónak jönnie kellett. Minden ajtónyitásra felkapta a fejét. De Móri csak nem jött. Lett negyed hét. Móri még mindig késett. Végre fél hét után nagy szerényen beállított. Ugy telt, mintha a kávé nem is látta volna, egyenesen

Szerkesztői üzenetek

Sch. A. szövöde. Sigethul Marmatiel. Önnek rovatvezetőnk már megadta a választ személyesen. Nem kell fizetnie forgalmi adót, mert az új ipartörvény szerint is, Ön kézműiparos. Tessék bizonyítani kiváltani az ottani munkakamarától, hogy nem dolgozik hétnél több munkással és nincs nagyobb löerejű gépe, mint öt. Továbbá csatolja, hogy patenta fixába esik. Forgalmi adót nem kell fizetnie. A vonatkozó és kért ítéleteket rokona megrendelte nálam, de nem jött el érte. Azóta már több ítélet van, amely kimondja, hogy a minisztériumnak azon rendelete, amely szerint, ha kisiparos szeriában gyárt, akkor forgalmi adóköteles, nem helytálló, hanem törvénytelen. A vonatkozó ügyben Ön ellen forgalmi adókönyv nem vezetése miatt jegyzőkönyvet vesznek fel. Ebben aztán az évi adója negyedévi összegével büntetik meg. A jegyzőkönyv ellen annak kézhezvételétől számítva 20 napon belül a törvény által előírt formában és a fenti okiratok alapján a bíróság megsemmisítését kéri a törvényszéktől és ehhez csatolja már az előbbi mentesítő ítéletét is és a bíróság Önnek fog igazat adni. Az Ön által kért ítéletet a lapban le is közöltük és szerkesztői üzenetben ezt Önnek megírtuk még annak idején. Ha elkerülte a figyelmét, úgy ismételtük. Ítéleteket így értelemben kész kiadás beküldése mellett küldünk. Ön a törvény 9. szakasza szerint mentes a forgalmi adó fizetése alól. Az alakiságokat ügyvéd útján végeztessze el. — Dr. K. S.

P. Sándor, Gheorgheni. Az Önök által feltett kérdésre a válasz a következő: A beküldött cikk tartalma maga a válasz. Eszerint nem köteles forgalmi adót fizetni az a kisiparos, aki nem dolgozik többel, mint hét munkással, vagy ötnél nagyobb löerejű. Az Arad-i törvényszék íc. ap. 1929/1936 Sectia III számú ítéletében kimondotta ugyanazt, mint a beküldött cikkben említett tg. mureş-i tábla, hogy a husiparosok nem kötelesek forgalmi adót fizetni. Az eljárás a következő: Meg kell tagadni a forgalmi adókönyv vezetését. Emiatt a pénzügyi közeg kihágási jegyzőkönyvet vesz fel, amelyet az összeg nagysága szerint az illetékes pénzügyigazgató, ha pedig nagyobb összeg a pénzügyminisztérium hagy jóvá. A jóváhagyott jegyzőkönyvben az iparost az évi adójának negyedrészevel büntetik meg. A jegyzőkönyv kézhezvételétől — számított 20 napon belül azon törvényszékhez nyújtandó be a fellebbezés, amelynek illetékességi területén a kihágás

történt. A fellebbezéskor csatolandó egy bizonyítvány a munkakamarától, hogy kisiparos, továbbá, hogy a patenta fixába van sorozva és hivatkozni kell a törvény 9-ik szakaszára. Mi a költségek be-
küldése mellett küldjük a vonatkozó ítéleteket. Az ügyben a fellebbezés formalitásait csak ügyvéd útján lehet eszközölni és a legfontosabb, hogy a fellebbezésben egy, a törvényszék helyén kijelölendő kézbesítési lakhely jelölendő meg: „Aleg ca domiciliu Gheorgheni, Str. Iuliu Maniu 14.”

MAGAS POZICIO

Egyik minapi bálón a szép táncpartnered megkérdezi a bankfiutól:

— Na és micsoda maga a bankban?

— Csoportfőnök vagyok.

— És van külön szobája?

— Az még nincs, de az íróasztalom már srégen áll.

ELŐKELŐ SZARMAZÁS.

Cinege — egyéb kereset híján — kutyát árult az utcán.

Egyik vevőjelölt megkérdezte:

— Van ennek a kutyának családja?

— Mi az, hogy, — felelte Cinege, — ha ez a kutya beszélni tudna, szóba se állna velünk.

Hatvanhatezer lei temetkezési segélyt utalt ki az utóbbi két hét folyamán elhunyt tagjai után az Arad-i Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja.

Az Arad-i Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja az „A” alcsoportban özv. Weisz Jánosnének elhunyt nagynénje után 12.000 leit, Girauschek Róbertnek elhunyt anyósa után 12.000, leit. míg Záray Ödönnek elhunyt édesanyja után szintén 12.000 leit utalt ki. A „B” alcsoportban Institörisz Antalnak elhunyt nagyanyja után, Bagdy Lajosnak elhunyt felesége után és Bosâncianu Gheorghenének elhunyt nagyanyja után 10.000—10.000 leit, összesen 40.000 leit folyósított.

A kiutalás minden akadály nélkül, a legnagyobb foku hivatali jóindulattal történt meg a temetkezési csoport vezetősége és irodája részéről, így érthető, hogy a fent felsorolt kedvezményezettek mindegyike köszönetnyilvánítási nyilatkozatot intézett a temetkezési csoport igazgatóságához.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálesetet Segélyző Csoportja.

Directiunea Grupelor de Ajutorare în caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad prin această comunită cu asociații, că cotizațiunile de deces sunt scadente până la numărul curent:

Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület Halálesetet Segélyző Csoportjai igazgatósága ezúton közli i. t. tagjaival, hogy a halálozási járulékok a következő sorszámokig esedékesek:

In Grupa I. csoportban Vád. Ludovic Patkó Lajosné 883, Petru Mikossi Péter 884, Francisc Fátol Ferenc 885.

In Grupa II. csoportban Maria György Mária 965, Petru Mikossi Péter 966 számig esedékes a fizetés.

Aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja

Directiunea Grupelor de Ajutorare a Inmormantare a Industriaşilor din Arad face cunoscut membrilor cari sunt în restanță cu cotizațiunile, să achite restanțele. Interesul lor propriu, fiindcă în conformitatea §-ului 14 și 15 din statute calitatea lor de membri respira automatic, adică dacă membrul decedază între timp, nu se poate acorda ajutorul. Cotizațiunile sunt scadente după următorii membri decedați:

Az aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik halálozási járulékaikkal hátralékban vannak, azt saját érdekükben rendezzék, mert a csoport szabályzatának 14. és 15-ik §-a értelmében tagsági joguk automatice megszűnik, azaz, ha a tag közben elhal, a segély nem folyósítható.

A fizetés a következő elhunyt tagjaink után esedékes:

In grupa „A” csoportban 968 vád. lui Edmund özv. Záray Ödönne.

In grupa „B” csoportban 956 vád. lui Ioan Cărlau Jánosné.

Klein Jenő

könyv- és adószakértő

az „Az Iparos” munkatársa, Oradea, Strada Laurian 8. — Jutányos tiszteletdíj mellett ad felvilágosítást bárkinek adótechnikai, helyegilletéki és könyvelési-ügyekben. — Rendelkezésre áll folyamatban levő konkrét adóügyekben is.

a kártyások felé tartott és nyúlt a négy pengő után. A kávé odalépett hozzá és ezenvedő arccal, szemrehányó, de atyai hangon szólította meg:

— Móric!

— Jó reggelt — mondta zavartan az öreg zsidó. — Hogy van?

— Köszönöm, jól — felelt a kávé és egy regetegot sóhajtott.

— Hát, ha jól van — mondta Móric, miután nyelt egy nagyot, — akkor jól van. Fődolog a jó egészség.

Azzal kiszaladt, ahogy öreg lába csak bírta. Ezuttal nem reflektált a eligovira.

Másnap megint bejött. A kávé már az ajtóban várta és most már nem tudta türtöztetni magát. Reszketeg, fájdalmas hangon, keserű gunnyal szólott rá:

— Móric! Hát nem lesz a sarkon kávéház? Móric, hát vendéglő lesz a sarkon? Üzletek lesznek a sarkon?

Móric a földre nézett.

Móric! — tört ki ordítva a kávéból a keserűség, — hát nem lesz kávéház a sarkon?

Az ordításra Móric felkapta a fejét és diadalmasan ordított fel:

— Nem! Nem! És nem!

A kávé rábámult:

— Micsoda? Hiszen már a tábla is ki van.

— Az csak tábla. És tábla még nem egy kávéház.

— Egy eligovicot Móricnak! — kiáltott a kávé és föderült az arca. Erre az egyszerű bölcsességre ő nem jött rá. Egy tábla még nem kávéház. Itt még volt egy mentőhorgony. Igaza van Móricnak. Amíg ott nem lesz kávéház, tele vendégekkel és pincérekkel és lapokkal és kávékkal, addig... addig ott nem lesz kávéház.

Aztán mult az idő és szépen, sőt fényesen berendezték a kávéházat Lovranáék. Nagy tükrök jöttek, mármárványasztalok jöttek, gyönyörű spenót-salátá bársonyok és kanárimadárszerű függönyök jöttek,

tek, görbehátú és csavartlábú székek jöttek. Ami kávéunk már a sarokablaknál ült Móriccal és vigan poharazgatott vele:

— Mégse lesz itt kávéház — mondotta. — Ez egy berendezés. És egy berendezés még nem egy kávéház.

Koccintottak, ittak.

Egy-két hét múlva új cédulák jelentek meg a kávéház tükörlakain. Az volt rájuk nyomtatva, hogy: „Megnyitás holnap”.

Aznap virradóra a mi öreg kávéunk és öreg hordárunk fehérborocskát ivott a kassza mellett. A család asztalnál. Ezt mondták:

— Ez egy megnyitás. És egy megnyitás még nem egy kávéház.

Másnap aztán szépen megnyitott a „Lovrana” és telistele volt vendégekkel. A cigányzene vigan brümmögött benne, a nagy ablakok megizzadtak a sok leheltől, rengeteg sok villamos lámpa fényelt benn (a régi csak gáz volt) és még reggel hatkor is, amikor nálunk már csak a kávé meg Móric, meg a megrögzött két kártyás üldögélt, odaát csapatostul ült a vendég az asztaloknál.

— Voltam benn — mondta Móric, — borzasztó levegő van. És nincs egy rendes pincér se benne. És a vendégek csupa niemandok. Nincs egy tisztességes vendég. És kiküldtek nekem egy feketét. Kiköttem. Olyan rossz volt. Festékszaga volt. Ez nem kávéház, kérem. Ez egy svindli.

— Ugyan — mondta a kávé, — nincs ventilációja, de svindli. És egy svindli, az még nem egy kávéház. Két nap múlva üres lesz.

Két nap múlva megint tele volt, három nap múlva még telibb volt, egy hónap múlva a „Lovrana” átszívta a vendégeket a mi régi kávéházunkból, kezdte tönkretenni, szép lassan, de biztosan. Móric ott ült reggel a kávéással:

— Ez egy lebuji — mondták, — ez nem kávéház. Rossz nők járnak most oda. Ez nálunk nem fordul elő. Ez egy büntanya, nem kávéház.

— Nem kávéház, — visszhangozta a hordár.

Tipografia ERDÉLYI HIRLAP.

Megjegyzem, hogy ekkor már a két megrögzött kártyás is átszokott a „Lovraná”-ba és Móric már csak azért jött be hozzánk, mert minden reggel egy fél debrecenit kapott és egy pohár bort hozza.

— Mert — mondta egy napon a kávé, — ha oda egy rendes kávéház jött volna, nem mondom, akkor ártott volna nekem. Akkor nagyon szomorú lettem volna. De ez a piszok hely, ez nem bánt. Ilyen vendégek nekem nem kellett soha. És cigányzene hozzám be nem tette a lábát soha. Nem is fogja. Mert ez nem kávéház.

És szép lassan, miközben az összes vendégei elmaradtak és tönkrement, megegyeztek abban, hogy ott a túlsó sarkon nincs kávéház. Van ugyan ott valami, a mi a közönség eltévelyedett izléséből kifolyólag jól megy, kocsik állnak ott meg és lapok járnak oda és már az egész világ oda jár, mert ott minden friss, új, finom és kényelmes, nem, nem, minden lehet, de kávéház nem. Büszkén verte a mellét az én szegény kávésom és egy szép napon eladta a kávéházát vendéglőnek, néhány pengőért. Most a Hűvösvölgyben van egy rossz kis kocsmája, ahol a tamburazenekar játszik és amely mindig üres. Egyszer künn voltunk nála a nyáron. Rémes odaégett bécsi szeletet ettünk nála, savanyu bort adott. És megkérdezte:

— Na, mit csinál a kávéház?

— Nem megy valami jól — mondtuk, csak hogy fájdalmat ne okozunk neki.

— Pardón! — mondta, — az én régi kávéházamat kérdeztem, nem azt a... .

A maga régi kávéházát, amely már vendéglő volt, kávéháznak nevezte még mindig.

— Mert az a másik — tette hozzá megalkudni nem akaró, a szegénységben se megtörhető göggel, — az csak nem kávéház!...

Mikor hazajöttünk tőle a hűvös, illatos nyári éjszakán, lehetetlen volt nem arra gondolnom, mikor öreg írók a modernnek munkáit undorral dobják félre mondván:

Ez nem irodalom.